

HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2014-2020.

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A VIDÉKI TÉRSÉGEKBE BERUHÁZÓ EURÓPA

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló.....	3
1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása a Vidékfejlesztési Program és az EU2020 céljaihoz.....	5
2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata	7
2.1. A tervezési folyamat átláthatósága, a közösség bevonása érdekében végzett tevékenységek bemutatása.....	7
2.2. A közösség részvételét alátámasztó események listája	8
3. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása	11
4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése.....	12
4.1 Helyzetfeltárás.....	12
4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	20
4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások	22
4.4 SWOT.....	25
4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása	26
5. Horizontális célok.....	27
5.1 Esélyegyenlőség	27
5.2 Környezeti fenntarthatóság.....	29
6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása.....	29
7. A stratégia beavatkozási logikája	30
7.1 A stratégia jövőképe	30
7.2 A stratégia célhierarchiája	30
8. Cselekvési terv	33
8.1 Az intézkedések leírása	33
8.2 Együttműködések	48
8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei.....	50
8.3.1 A HACCS és munkaszervezetének jogi formája, a megalakulás dátuma, fő tevékenységi körök:	50
8.3.2. A HACCS összetétele (elnökség, tagság, munkacsoportok taglistája név/szervezet, a HACCS-ban betöltött pozíció és a szakterület megnevezésével):	51
8.3.3. A HACCS tervezett szervezeti felépítésének bemutatása:.....	52
8.3.4. Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása a Helyi Akciócsoport Vidékfejlesztési Programban definiált feladatokat figyelembe véve:	52
8.3.5. A pályázatok kiválasztásával és a HACCS működésével kapcsolatos döntéshozatali folyamatok bemutatása a KSK rendelet 34. cikk (3) b) pontjának teljesítésével:	53
8.3.6. A Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósítását szolgáló humán erőforrás (képzettség, tapasztalat, készségek) bemutatása az elvégzendő feladatok tükrében:	54
8.3.7. A működés fizikai feltételeinek bemutatása:.....	54
8.3.6. A működésre tervezett költségvetés szöveges alátámasztása:.....	54
8.4. Kommunikációs terv	55
8.5. Monitoring és értékelési terv	56
9. Indikatív pénzügyi terv.....	57
Mellékletek.....	60

Vezetői összefoglaló

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének illetékességi területéhez a 2014-2020-as programozási időszak Helyi Fejlesztési Stratégia szerint 49 település tartozik. A HFS elkészítésének első lépése a térség legfontosabb szükségleteinek feltérképezése, felmérése volt. A fejlesztés beazonosításához nemcsak a helyzetfeltárás és a SWOT elemzés eredményeiből, hanem a térségi fórumokon, tájékoztatókon elhangzott információkból, személyes megbeszéléseken felmerült fejlesztési elképzelésekből és a beérkezett projektelképzelésekből is körvonalazódtak a főbb beavatkozási irányvonalak. A legfontosabb szükségletek a problémák elemzése során bontakoztak ki. Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének területén továbbra is gondot jelent a munkanélküliség, a lakosság számának csökkenése, az elöregedő társadalom, valamint a hátrányos helyzetű csoportok beintegrálása a társadalomba. A térségnek kiválóak a természeti adottságai, épített örökségben gazdag, tradicionális kultúrával, kézműves hagyományokkal rendelkezik, ami jó alapot adhat a turisztikai potenciál kihasználásához. A helyi mikroállalkozások tőkehiánnyal küzdenek, melyek megerősítése kiemelkedően fontos a térség jövőjét illetően.

A Helyi Fejlesztési Stratégia célrendszere ennek megfelelően került kialakításra a következők szerint:

Átfogó célok:

Helyi gazdaság megerősítése, munkahelyteremtés
Helyi életminőség javítása és a turizmus ösztönzése

Specifikus célok:

A helyi gazdaság fejlesztése
Élhető települések
Erősödő térségi identitás
Bővülő munkaerő piaci lehetőségek hátrányos helyzetű csoportok számára

Intézkedések:

Helyi vállalkozások fejlesztése

Az infrastrukturális fejlesztéseken és eszközbeszerzéseken túl a megújuló energiák alkalmazása a cél, mely hozzájárul a helyi vállalkozások hosszútávú fejlődéséhez, versenyképességük növeléséhez, munkahelymegtartáshoz, új munkahelyek létrejöttéhez.

Helyi-, kézműves termékek előállításának, feldolgozásának és piacra jutásának támogatása

Támogatjuk a helyi termékek fenntartható módon történő előállításának fejlesztését, a belső piac megteremtését a belső erőforrások optimális kihasználásával, így a gazdaság fejlesztését az alapanyag előállítástól a feldolgozáson át a piacra jutásáig.

Helyi turisztikai szolgáltatások fejlesztése

A térség turizmusának ösztönzése érdekében a már meglévő szálláshelyek és a helyi értékek figyelembevétele, illetve megőrzése mellett turisztikai szolgáltatásbővítésre van szükség (például agroturisztika és gasztroturisztika).

Település szintű térfigyelő rendszer kiépítése

A térségben található helyi értékek megőrzésének és a bűnözés visszaszorításának érdekében szükséges település szintű térfigyelő rendszer kiépítése.

Településkép megőrzése

A vidéki térségek településképét meghatározó közösségi, szabadtéri terek, kegyeleti parkok, kerékpáros pihenőpontok, sportolást biztosító helyek létrehozása és fejlesztése vált szükségessé. Mindezek hatására létrejönnek a településképet szépítő, az ott élők komfortérzetét javító beruházások, melyek növelik a helyi identitástudatot, a turisztikai vonzerőt.

Hátrányos helyzetű csoportok ismereteinek bővítése

A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rend. szerint kedvezményezett járással és/vagy a 105/2015. (IV. 23.) Korm. rend. szerint kedvezményezett településekkel az állandó népességük legalább 15%-ában érintett Helyi Akciócsoport vagyunk, mely területen a fokozottan veszélyeztetett, hátrányos helyzetű csoportok kiemelt támogatása prioritást élvez. A cél megvalósítása hozzájárul az esélyegyenlőség megteremtéséhez, illetve az elvándorlás mértékének csökkentéséhez is.

Népi hagyományokra, kulturális és természeti értékekre épülő rendezvények támogatása

Olyan programok kidolgozása és megvalósítása a cél, amelyek az óvodától a felnőtté válásig segítik a fiatalokat a helyi értékek megismerésében, saját településük, térségük megszerettetésében, környezetük megóvásában, jövőjük és boldogulásuk helyi megvalósításában.

Kedvezőtlen szocio-demográfiai térségi folyamatok megtörése (pl. fiatalok helyben tartása, helyi tudástőke növelése) EFOP 1.7 forrásaiból

A térségben a fiatalok elvándorlása problémaként jelentkezik, mely további negatív gazdasági hatásokat indukál. Ennek a kedvezőtlen szocio-demográfiai térségi folyamat megtörése a térség egészének érdeke. Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program 1.7 intézkedés keretében, az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörését célozzuk HACS együttműködéssel, helyi és területi költségvetési szervekkel, államháztartáson kívüli nonprofit szervezetekkel.

A munkaszerveztünk jelenleg 3 fős, az előző programozási ciklusban több éves tapasztalatot szerzett felsőfokú végzettségű szakemberekből áll, mindegyikünk a térségben él. Az egyesület vezetését, munkaszervezetét a térségben ismerik, az ügyfelek szívesen fordulnak hozzánk kérdéseikkel, elképzeléseikkel. Székhelye Szügy településen, könnyen megközelíthető, frekventált épületben a Rákóczi út 99-101. szám alatt található. Az egyesület irodája 2 helyiségből áll, valamint rendelkezésre áll egy tárgyalóterem is a közgyűlések, elnökségi ülések, fórumok, illetve egyéb megbeszélések céljából. Az iroda a Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósítása során jelentkező feladatok elvégzése érdekében valamennyi szükséges eszközzel felszerelt, azok folyamatosan naprakészek.

1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása a Vidékfejlesztési Program és az EU2020 céljaihoz

Helyi Fejlesztési Stratégiánk hozzájárul az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó uniós stratégia (EU2020), az Európai Parlament és Tanács 1303/2013/EU rendeletében (továbbiakban: KSK rendelet) és a 1305/2013/EU rendeletében (továbbiakban: EMVA rendelet) meghatározott több fókuszterülethez, továbbá a Vidékfejlesztési Program több prioritásához.

A LEADER támogatással megvalósuló intézkedéseink az alábbiak szerint járulnak hozzá ezen célokhoz, prioritásokhoz:

A KSK rendelet. 2. Az infokommunikációs technológiához való hozzáférés és minőségi szolgáltatások javítása célhoz hozzájárul a 4. Településszintű térfigyelő rendszer kiépítése intézkedésünk, hiszen ezzel könnyebbé válik a hálózatok közötti információ áramlás.

A KSK rendelet. 3. A kis- és közepes vállalkozások versenyképességének fokozása tematikus célhoz hozzájárul az 1. Helyi vállalkozások fejlesztése intézkedésünk, hiszen az egészen kis (mikro) vállalkozások fejlesztését szolgálja. Érinti továbbá a 2. Helyi-kézműves termékek előállításának, feldolgozásának és piacra jutásának támogatása, illetve a 3. Helyi turisztikai szolgáltatások fejlesztése intézkedésünket is.

A KSK rendelet. 5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás elősegítése tematikus célhoz hozzájárul az 1. Helyi vállalkozások fejlesztése, a 3. Helyi turisztikai szolgáltatások fejlesztése. A KSK rendelet. 6. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának növelése tematikus célhoz hozzájárul a 7. Népi hagyományokra kulturális és természeti értékekre épülő rendezvények támogatása intézkedésünk, hiszen környezet és egészségtudatossággal kapcsolatos programok megjelenése kritérium a rendezvényen.

A KSK rendelet. 8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése, 9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem, továbbá a 10. Beruházás az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba tematikus célokhoz hozzájárul a 1. Helyi vállalkozások fejlesztések támogatása és a 6. Hátrányos helyzetű csoportok ismeretének bővítése intézkedésünk az által, hogy tudásátadással a hátrányos helyzetű szereplők segítségét biztosítjuk.

Az előbbieken felsorolt intézkedéseink hasonló kapcsolódást jelentenek a Partnerségi Megállapodás 1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása, 2. A foglalkoztatás növelése, 4. A társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése prioritásokhoz. Az 5. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítás prioritáshoz kapcsolódik a 1. Helyi vállalkozások fejlesztése, a 2. Helyi-kézműves termékek előállításának, feldolgozásának és piacra jutásának támogatása és az 5. Településkép megőrzése intézkedésünk. A turisztikai fejlesztések nem csak a pályázó gazdasági lehetőségét segítik, hanem a turisták településre, térségbe vonzásával, illetve az előírt együttműködésekkel további gazdasági szereplők gazdasági növekedését is elősegítik.

Intézkedéseink hozzájárulnak az EMVA rendeletben meghatározott több prioritáshoz és fókuszterülethez az alábbiak szerint:

6. Prioritás: a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben

- 6A fókuszterület: a diverzifikálásnak, kisvállalkozások fejlesztésének, valamint a munkahelyteremtésnek a megkönnyítése;

- 6B fókuszterület: a helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben.

Intézkedéseink hozzájárulnak a VP LEADER intézkedéseinek céljaihoz:

1. A vidéki térségekben a gazdasági aktivitás mikro-szintjének fenntartását elősegítik (helyi termékek és szolgáltatások) a 1. Helyi vállalkozások fejlesztése; a 2. Helyi-kézműves termékek előállításának, feldolgozásának és piacra jutásának támogatása intézkedéseink.

2. A vidéki térségekben a lakosság humán közszolgáltatásokhoz való hozzájutásának, illetve azok elérésének előmozdítását elősegítik a 4. Településszintű térfigyelő rendszer kiépítése és az 5. Településkép megőrzése intézkedéseink.

3. A vidéki térségek, mint vállalkozási tér, lakóhely és turisztikai vonzókéességének erősítését segítik elő a 3. Helyi turisztikai szolgáltatások fejlesztése és az 5. Településkép megőrzése intézkedéseink.

4. A helyi közösségek tagjai egyéni aktivitásának, felelősségvállalásának és együttműködési készségeinek erősítését elősegíti a 7. Népi hagyományokra, kulturális és természeti értékekre épülő rendezvények támogatása intézkedésünk.

2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

2.1. A tervezési folyamat átláthatósága, a közösség bevonása érdekében végzett tevékenységek bemutatása

Egyesületünk a Helyi Fejlesztési Stratégia készítése során különböző közösség bevonási módokat és módszereket alkalmazott.

A HFS készítésének megkezdéséről felhívásban értesítettük a LEADER térség lakosságát, szervezeteit. A felhívást elhelyeztük honlapunkon, kitettük a Facebook oldalunkra, megküldtük tagjainknak, akiken keresztül eljutott a térség lakosságához, szervezeteihez, vállalkozásaihoz, településtől függően hirdetőablakon, települési önkormányzatok honlapján, e-mailben történő továbbítással.

A teljes HFS készítési folyamat során biztosítjuk a nyilvánosságot, melyhez a honlapunkon létrehoztunk egy külön modult: „HFS 2014-2020” címmel. Az itt megjelenő cikkek megtalálhatóak a „Hírek” menüben is. A HFS 2014-2020 menü tartalmazza a HFS készítéssel kapcsolatos dokumentumokat, Projektötlet adatlapokat, friss híreket, meghívókat. Valamennyi, a honlapunkon megjelent cikket megosztottuk/megosztunk Facebook oldalunkon. A HFS készítés több pontján biztosítottuk a konzultáción keresztüli részvételt fórumok tartásával. A tervezés megkezdésekor hét helyszínen tartottunk fórumot, melyen ismertettük a 2014-2020-as pályázati lehetőségeket és a HFS készítés folyamatát, annak leendő tartalmát.

A tervezési folyamatot és a stratégia megalkotását az Ipoly- menti Palócok Térségfejlesztő Egyesület munkaszervezete koordinálja, fórumok alkalmával a munkacsoportot is ők alkották.

Az elnökség is hozzájárult a HFS elkészítéséhez, javaslataikkal, döntéseikkel segítette a munkaszervezet munkáját a következő üléseken:

- **2015. október 15-én** (csütörtök) **16:00** órakor **Szügyben**, HFS tervezés ütemezésének elfogadása
- **2016. január 27-én** (szerda) **16:00** órakor **Szügyben**, HFS tervezet intézkedéseinek megvitatása
- **2016. április 28-án** (csütörtök) **16:00** órakor **Szügyben**, az IH útmutató által a végleges HFS megvitatása
- **2016. május 17-én** (kedd) **11:00** órakor **Szügyben**, hiánypótláshoz kapcsolódó döntés
- **2016. május 27-én** (péntek) **13:00** órakor **Szügyben**, végleges HFS módosításainak megvitatása és elfogadása

Az elnökségi ülések jegyzőkönyvének kivonatát, és jelenléti ívét az 1. számú melléklet tartalmazza.

A fórumaink helyszínét úgy választottuk ki, hogy az Egyesülethez tartozó 49 településünket teljes mértékben lefedjük:

- **2015. október 21-én** (szerda) **16:00** órakor **Szügyben** **15 fő** vett részt **előadókkal együtt a fórumon.**
- **2015. október 22-én** (csütörtök) **16:00** órakor **Drégelypalánkon** **13 résztvevő jelent meg az előadókkal együtt.**

- **2015. október 27-én** (kedd) **16:00** órakor **Cserháthalápon 10 érdeklődő volt jelen a fórumon.**
- **2015. október 28-án** (szerda) **16:00** órakor **Varsányban 19 fő vett rész előadókkal együtt a rendezvényen.**
- **2015. október 29-én** (csütörtök) **16:00** órakor **Szentén 11 résztvevő jelent meg előadókkal együtt a fórumon.**
- **2015. november 03-án** (kedd) **16:00** órakor **Bercelen 25 érdeklődő vett részt az előadókkal együtt a rendezvényen.**
- **2015. november 04-én** (szerda) **16:00** órakor **Szécsényben 23 fő volt jelen a fórumon.**
- **2016. május 02-án** (hétfő) **16:00** órakor, **Szügyben** 14 résztvevő jelent meg az előadókkal együtt a rendezvényen.
- **2016. május 10-én** (kedd) **16:00** órakor, **Érsekvadkerten** 11 fő vett részt a fórumon.
- **2016. május 17-én** (kedd) **16:00** órakor, **Szécsényfelfalun** 10 érdeklődő volt a fórumon.

A fórumok emlékeztetőjét és a jelenléti íveket az 2. melléklet tartalmazza.

A HFS Draft és végleges verzióját az Ipoly-menti palócok Térségfejlesztő Egyesületének közgyűlése az alábbi időpontokban fogadta el:

- **2016. február 11-én** (csütörtök) **14:00** órakor **Szügyben** megtartott közgyűlésen a megjelent 36 tag megszavazta a HFS Draft verziójának elfogadását.
- **2016. május 31-én** (kedd) **14:00** órakor **Szügyben** megtartott közgyűlésen a megjelent 41 tag megszavazta a HFS végleges verziójának elfogadását.

A közgyűlések jegyzőkönyvének kivonatát, és jelenléti ívét az 3. számú melléklet tartalmazza.

Egyesületünk a hét 3 munkanapján 8 órában, egy-egy napon pedig 10 és 6 órában ügyfélfogadást tart az érintettekkel történő személyes és telefonos konzultációra, melyet igénybe is vesznek a térség vállalkozói, őstermelői, polgármesterei, civil szervezeteinek képviselői. Ezen beszélgetések során több esetben került sor a Projektötlet Adatlap közös kitöltésére. Több esetben konzultációra került sor a várható, vagy a már kiírt központi támogatásokkal kapcsolatban, illetve ehhez kapcsolódóan azon fejlesztési elképzelések lehatárolására, melyek a későbbiek során LEADER támogatásból kerülhetnek megvalósításra.

2.2. A közösség részvételét alátámasztó események listája

A Helyi Fejlesztési Stratégiát a munkaszervezet tagjai, az elnökség illetve az önkormányzat, a civil és a vállalkozói szféra tagjai alkották meg. A HFS elkészítésének felelőse a munkaszervezet, akik szakmai fórumokat tartottak, személyes konzultációt, nyilvánosságot biztosítottak, projekt adatlapokat gyűjtöttek, és elkészítették a HFS Draft verzióját.

A tervezés során 10 db fórumra került sor, ahol a térségi szereplőktől adatokat gyűjtöttünk a HFS 3-4-5-ös pontjaihoz az alábbi témakörökben: gazdaság, társadalom, környezet, esélyegyenlőség. Az itt kapott információk szerves részét képezik a Stratégia Draft verziójának.

2015. november 01. és 2015. december 18. között projekt javaslatokat gyűjtöttünk önkormányzatoktól, vállalkozóktól és a civil szféra képviselőitől, amelyet a Stratégia 7-8-as pontjában használtunk fel. A kommunikáció ezen formája nagyon népszerű volt az érdeklődők körében ezt a beérkező adatlapok száma is mutatja. (172 db)

Az Elnökség 2016. január 27. napján tartotta ülését, melyen az elnökség tagjai részletes tájékoztatást kaptak a HFS tartalmáról. Miután megvitatták, az Elnökség egyhangúlag elfogadta a Helyi Fejlesztési Stratégia Draft verzióját és megtette előterjesztését a Közgyűlés felé.

Az Egyesület Közgyűlésén jelen lévő 36 egyesületi tag 2016. február 11. napján fogadta el a HFS Draft verzióját.

Az Egyesület tagjai közül többen több éves/évtizedes tapasztalattal rendelkeznek a közigazgatás, az oktatás, a mezőgazdasági termelés, a turizmus és a környezetvédelem területén.

Az ágazatköziség elvének érvényesülése érdekében meghívást kaptak mindazon térségi szereplők, szakértők, akik hozzáértése révén a fejlesztések ágazatközi megközelítése biztosítható. Különösen nehéz, azon társadalmi rétegek megszólítása és bevonása, akik valamely hátrányból adódóan az információkhoz kevésbé jutnak hozzá. Ezen csoportok aktivizálása nehéz, de néhány képviselőjük együttműködést mutat HACS-unkkal. (Dombi József a Cigány Fiatalok Életmód és Kulturális Szervezete képviselője, Ispánné Péter Éva a Cserhát Natúrpark képviselője)

Térségünkben igen magas a roma lakosság aránya, ezért már a 2007-2013-as időszakban is fontosnak tartottuk, hogy pályázati lehetőséget biztosítsunk számukra. Az előző időszak tapasztalatai alapján nem tudtak élni ezekkel a lehetőségekkel, passzív hozzáállásuk nem segítette a munkaszervezet munkáját. A 2014-2020-as időszak tervezési folyamatába bevontuk a Cigány Fiatalok Életmód és Kulturális Szervezetét, akiknek a céljuk között szerepel a roma fiatalok segítése. Minden intézkedésünk nyitott az ő és ezen hasonló csoportok számára is, hiszen az egyenlő bánásmód elve alapján nekik is lehetőségük van pályázni.

Az önkormányzatokkal való egyeztetések során, akik folyamatos kapcsolatban vannak és jól ismerik a helyi civil szervezetek és a közösségük problémáját, próbálunk megoldást találni a pályakezdő fiatalok elvándorlásának mérséklésére. A LEADER forrás ennek a problémának a megoldására nem nyújthat látványos eredményt, de a stratégia intézkedések megfogalmazásakor tekintettel voltunk erre a problémára is. (támogatjuk a kezdő vállalkozásokat, azokat is, akik helyi termékek előállításával kívánnak foglalkozni)

A HFS előkészítése során fontosnak tartottuk a térséget érintő nemzeti parkokkal, illetve a Cserhát Natúrparkkal való kommunikációt, ezen szereplők bevonása sokszor akadályokba ütközött, de kiemelnénk a Cserhát Natúrpark vezetőségét, akik partnerek voltak a közös gondolkodásban, szívesen megosztották velünk tapasztalataikat és ismereteiket. Ennek köszönhetően a turisztikához kapcsolódó intézkedésünknel figyelembe vettük az általuk felsorakoztatott igényeket, előtérbe helyeztük a különböző attrakciók támogatását. (zöldutak, szolgáltatásfejlesztés, falusi vendégasztal, stb.)

Szakértőként segítette munkánkat fórumokon:

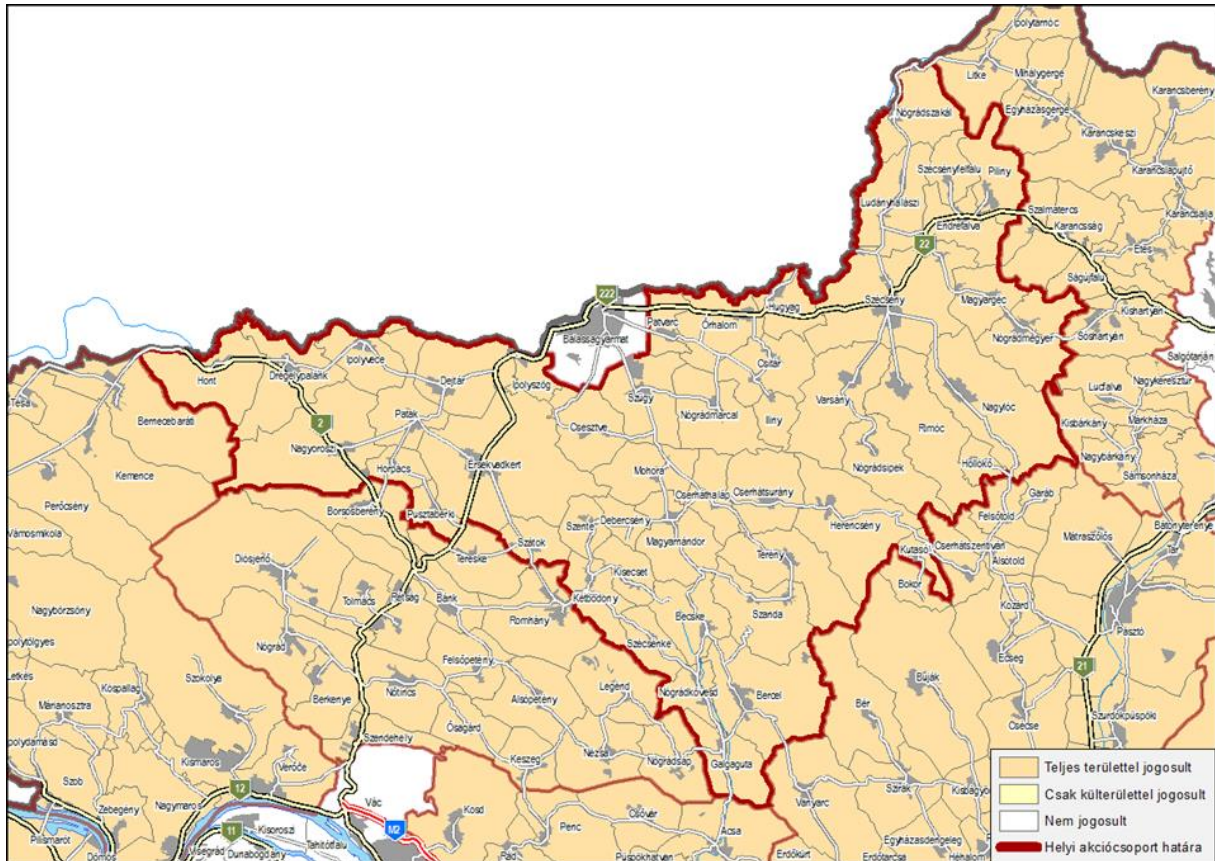
- Szandai József (Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, Nógrád megyei elnöke és egyben az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesület Felügyelő Bizottságának volt elnöke)
- Sánta Edina (Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, vidékfejlesztési referense)
- Bíró Anna (Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat Nógrád megyei referense)
- Varga Béla Csaba (Nógrád Megyei Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány ügyvezetője)

Helyszín	Időpont	Részvevők	Önkormányzati szféra	Vállalkozói szféra	Civil szféra
Szügy Elnökségi ülés	2015. október 15.	10	4	3	3
Szügy Fórum	2015. október 21.	15	2	4	9
Drégelypalánk Fórum	2015. október 22.	13	1	1	11
Cserháthaláp Fórum	2015. október 27.	10	3	0	7

Varsány Fórum	2015. október 28.	19	2	3	14
Szente Fórum	2015. október 29.	11	2	0	9
Bercel Fórum	2015. november 03.	25	5	5	15
Szécsény Fórum	2015. november 04.	23	5	5	13
Szügy Projekt Adatlap	2015. november 01- december 18.	172	52	47	73
Szügy Elnökségi ülés	2016. január 27.	10	4	3	3
Szügy Közgyűlés	2016. február 11.	36	24	7	5
Szügy Elnökségi ülés	2016. április 28.	10	6	3	1
Szügy Fórum	2016. május 02.	14	7	1	6
Érsekvadkert Fórum	2016. május 10.	11	5	2	4
Szügy Elnökségi ülés	2016. május 17.	11	7	3	1
Szécsényfelfalu Fórum	2016. május 17.	10	4	3	3
Szügy Elnökségi ülés	2016. május 27.	8	5	3	0
Szügy Közgyűlés	2016. május 31.	41	18	7	16

3. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületéhez a teljes szécsényi, a balassagyarmati és a rétsági járás hét, illetve a pásztoi járás egy települése tartozik, összesen negyvenkilenc település. (1. ábra)

1. ábra: IPTE területi lehatárolása

Az IPTE területe megfelelő nagyságú és megfelelő lélekszámú, mely lehetőséget ad a helyi interakciókra és jól érvényesülhet a közös identitástudat. A közös gondolkodásra jó alapot adnak a palóc hagyományok és az azonos kulturális háttér.

Földrajzilag a megye észak-nyugati részén helyezkedik el, északról az Ipoly folyó, dél-nyugati irányból a Börzsöny, dél-keleti irányból pedig a Cserhát hegységek határolják. A területünk összetartozását indokolja, hogy földrajzilag összefüggő egységet alkot, nincsenek elszigetelt településeink.

A térség identitását erősíti az azonos gazdasági háttér és az egyforma természeti adottságok. Az elmúlt hét évnyi munkánk eredményeként elmondhatjuk, hogy a térség szereplőinek tudatába előtérbe kerültek a helyi termelők és az általuk készített minőségi termékek. Ennek hatására célul tűztük ki, hogy a jövőben is nagy hangsúlyt fektetünk hagyományaink ápolására, a helyi termelők lehetőségeinek szélesítésére és a fiatalok tudatában elmélyíteni „a palóc gondolkodást”.

A térség szereplőinek közös problémája a nem megfelelő ütemű iparosodás, melyből következik, hogy a termelés nem versenyképes a magyarországi viszonyokat tekintve. Az átlagbérek a magyarországi keresetekhez képest igen alacsonyak, melyből következik, hogy az életszínvonal javításához egyéb kiegészítő tevékenységet kell végezniük az itt élőknek, melyre jó lehetőséget kínál a mezőgazdaság. Célunk, hogy az elkövetkező időszakban segítsük a minél modernebb és hatékonyabb termelést.

4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

4.1 Helyzetfeltárás

A környezet jellemzői: Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének a működési területe igen diverz, sokszínű mozaikos képet mutat tájszerkezeti és strukturális szempontból is. A lefedett térség rendkívül gazdag természeti és épített értékekben, valamint a néphagyományokban. Ez adja a térség lehetőségeit és nehézségeit is egyben. Lehetőség egyrésről, mert az ipar távolmaradása, a nagy forgalmú autópályák hiánya, az országban is ritkaságnak számító természet közeli tájak megőrzéséhez járult hozzá, amelyek között néhány a ritka természeti értékek között is szerepel. Területi kiterjedéséből fakadóan pedig több, Európában és a világon is unikális értéket jelentő helyszín közelében található, kapcsolódási pontokat is teremtve ezek között. A természeti értékek között példaként a Cserhát és a Börzsöny hegységek, valamint az Ipoly folyó említhető. Az épített értékek közül kiemelhető Hollókő és a drégelyi vár, a szécsényi történelmi városrész, kastélyok, kúriák. A palóc hagyományok erősen áthatják a térséget.

A táj jellegzetességét a Cserhát vidéke adja vulkanikus eredetű, szétszórt hegycsoportjaival, erdőfoltjaival és a völgyekben megbúvó falvakkal. A Cserhát hegység és Ipoly folyó peremterületei állat-, és növényfajokban gazdagok. A közösség területét érinti a Duna-Ipoly Nemzeti Park, a Bükk Nemzeti Park, a Nógrád Geopark, a Cserhát Natúrpark, a Natura 2000 területek. Több településhez tartoznak táj- és természetvédelmi területek, jelzett túraútvonalak, turistautak, gyalogos tanösvények, ösvények. Rendelkeznek jól kialakított és áttekinthető honlappal, mely nagy segítséget nyújt a már meglévő turisztikai attrakciók megismertetésében. (www.nogradgeopark.eu, www.dinpi.hu, www.cserhatnaturpark.hu) A térség legnagyobb vízfolyása a Magyarországot és Szlovákiát elválasztó északi határfolyó, az Ipoly. A vízmennyiségére jellemzőek a kisebb források, patakok, mesterséges vízterületek, víztározók.

Az intenzív talajszennyezés nem jellemző. Veszélyt jelent viszont az állattartó telepek trágyakezelése, illetve a növénytermesztésben a kemikáliák használata. Több településen üzemel valamilyen állattartó telep, bár ezek száma az utóbbi években jelentősen csökkent. A legelterjedtebb haszonállat a szarvasmarha és a juh, amelyeket főként extenzív keretek között tartanak.

A térségben a hulladék kezelése többségében szervezett, az összegyűjtött hulladékot legális hulladéklerakóba szállítják. A szelektív hulladékgyűjtés bevezetése folyamatos. A komoly problémát jelentő illegális hulladéklerakók felszámolása véglegesen még nem megoldott. A térség levegőminősége jó.

A földterületek aranykorona értéke az országos átlaghoz képest általában gyenge, vagy közepes minőségű, kivétel ez alól Szécsény, Érsekivádkert és Rétság környéke. A vetésszerkezeten belül meghatározó a búza és a kukorica, jelentős a napraforgó aránya. A térség talaj és domborzati viszonyai miatt, a korábban nagy hagyományokkal bíró boglyógyümölcsök mellett előtérbe kerülhet a gyógynövények termesztése, az őshonos, tájfajtás gyümölcsösök telepítése, a biogazdálkodás. Jó lehetőség kínálkozik az erdei termék, erdei melléktermék-, gyümölcs feldolgozás terén is. Az érintett területek erdősültsége az országos átlaghoz képest magas. A fő fafajok az akác és a tölgy. Ugyanakkor az alacsony termőképességű mezőgazdasági területek erdősítéssel történő hasznosítása kívánatos. Összességében elmondható, hogy a HACCS által lefedett terület jó természeti adottságokkal, és számos kulturális értékkel rendelkezik. A hagyományos gazdálkodás alapfeltételei rendelkezésre állnak.

Demográfiai helyzet:

Az Akciócsoport területe: 881.99 km²

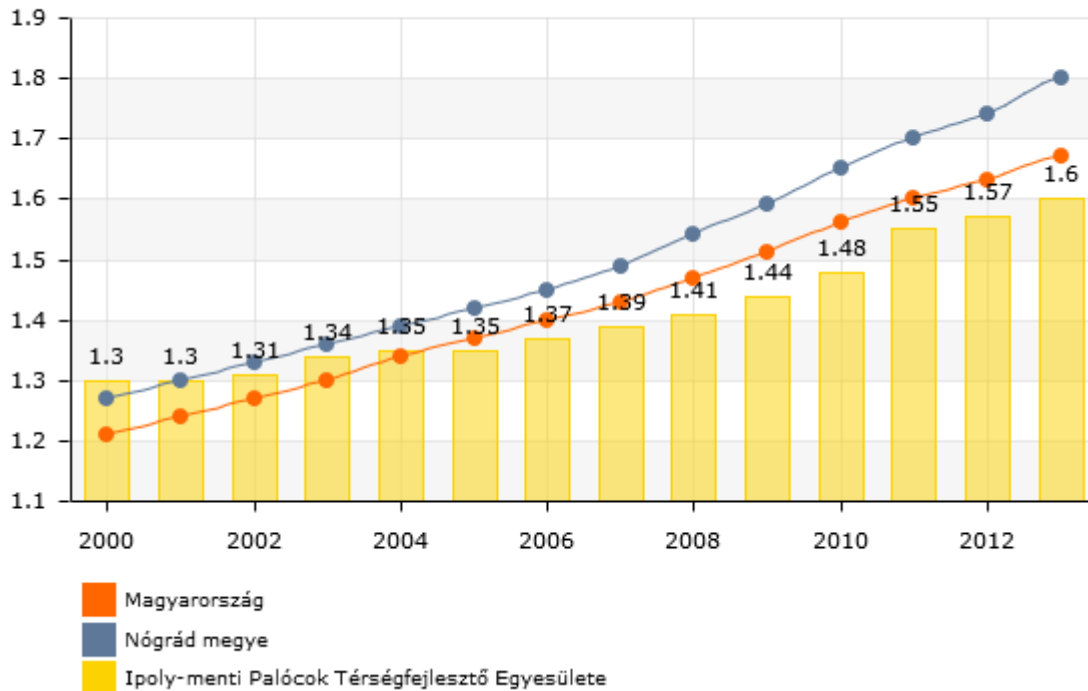
Teljes területtel jogosult települések száma: 49 db

Külterülettel jogosult települések száma: 0 db

A támogatásra jogosult lakónépesség: 46548 fő

Az Ipoly-menti Palócok helyi közössége által érintett terület lakosságának demográfiai helyzetére a folyamatos népességfogyás és az elöregedés jellemző.

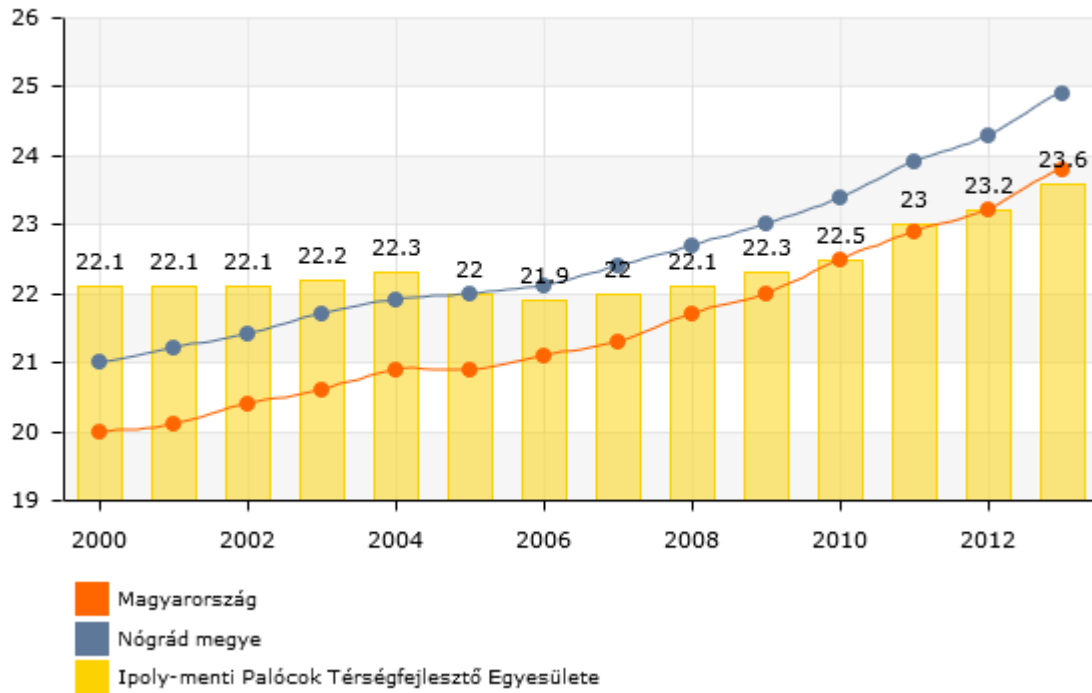
(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

1. diagram: Öregségi mutató (száz 0-14 évesre jutó 60-x éves)

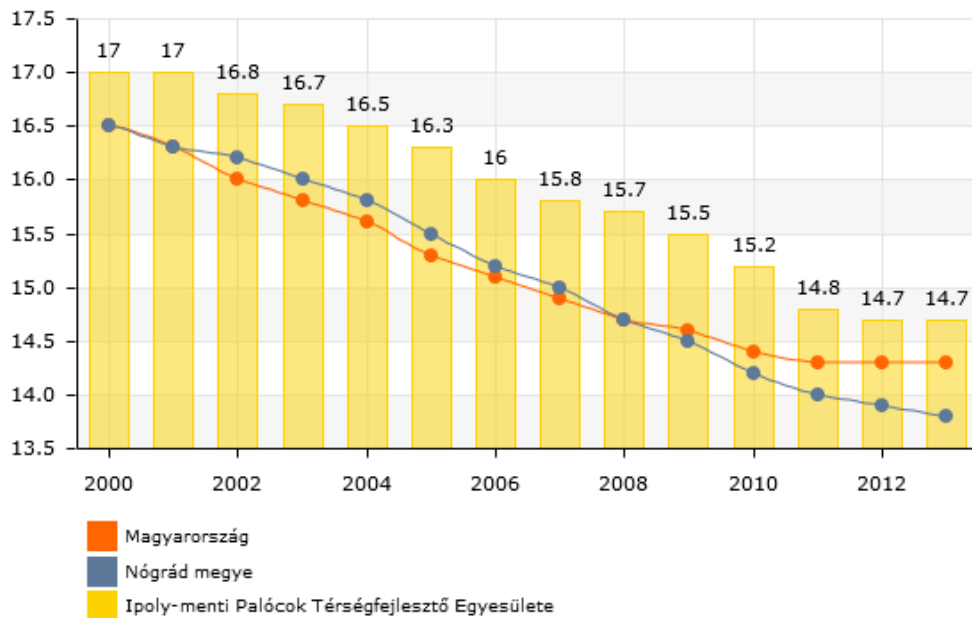
A térség lakónépessége 2007. január 1-én 47 902 fő, mely 2010-re 46 091 fő, majd 2013-ra 45 906 főre csökkent. A helyi közösséget alkotó 49 településnek több mint a 35 %-a 500 fő alatti, közel 43 %-a pedig 2000 fő alatti lakossal rendelkezik. A 2000 főt meghaladó települések száma 4, melyből a legnagyobb az egyetlen város, - 2007-ben 6009 fővel, 2010-ben 5838 fővel, 2013-ban 5999 fővel bíró - Szécsény. A térség állandó népességének kor szerinti összetétele átlagában az alábbiak szerint alakult: 0-14 évesek: 15 %; 15-59 évesek: 61 %; 60 éven feletti lakosok: 24 %.

(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

2. diagram: Állandó népességben belül 0-14 évesek aránya (%)

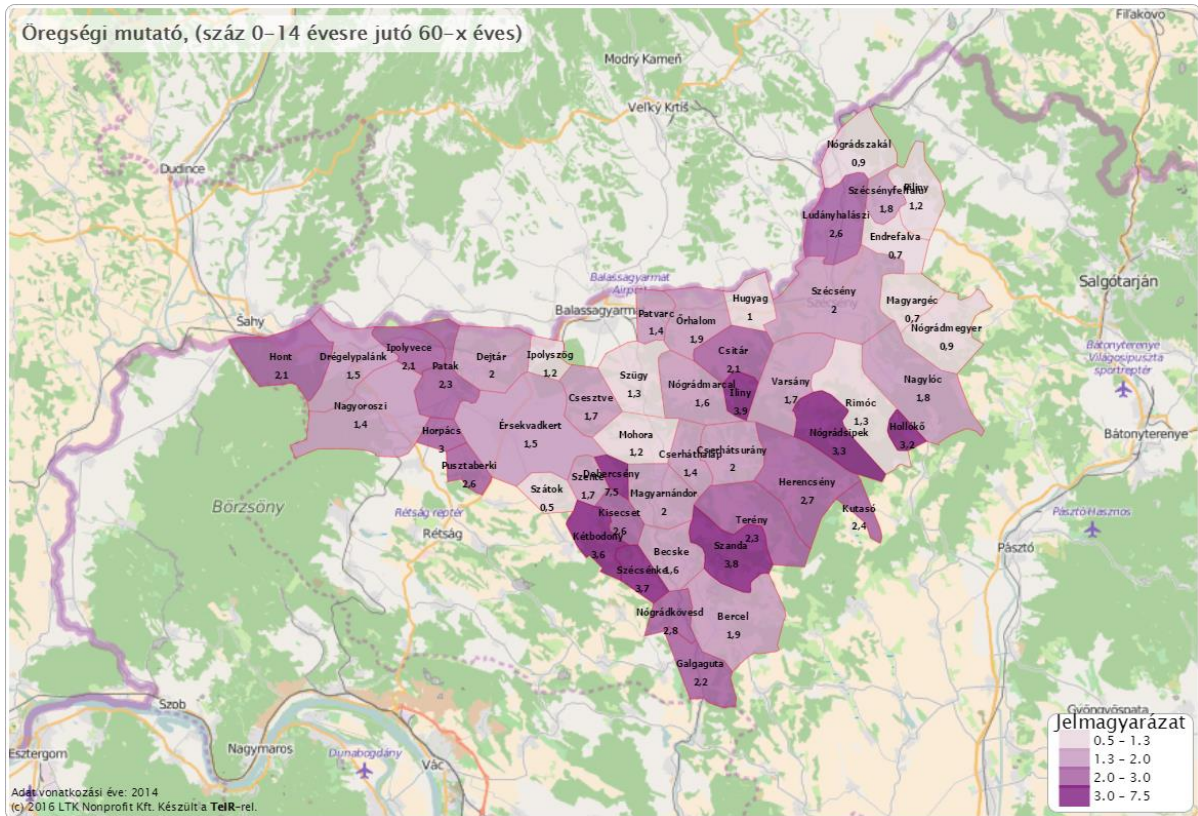
(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

3. diagram: Állandó népességben belül a 60-x évesek aránya (%)

A folyamat megállításához jelentős népesedés- és szociálpolitikai beavatkozásokra van szükség, ugyanakkor a probléma közép- és hosszú távú stratégiai kérdésként kezelendő. Ellenkező esetben a térség elnéptelenedési folyamata felgyorsul.

A közösség részét képező települések népességének alakulását vizsgálva megállapítható továbbá, hogy azok a települések, ahol nincs vagy nem számottevő a roma kisebbség ott folyamatos a létszámcsökkenés, ahol pedig nagyszámú a roma kisebbség ott a népesség stagnálása tapasztalható. A határ közelsége miatt a szlovák kisebbség jelenléte a jövőben a határ menti partnerségi kapcsolatok kialakításában, jelentős szerepet játszhat.

2. ábra: Öregségi mutató (száz 0-14 évesre jutó 60-x éves)

A társadalmi csoportok között megfigyelhető jelenségeket vizsgálva megállapítható, hogy a leghátrányosabb helyzetben a pályakezdő fiatalok, a munkaerőpiacról kiszoruló, szakképzetlen 50 év feletti korosztály és az alacsony nyugdíjjal rendelkezők vannak.

Összességében elmondható, hogy a terület elöregedő, csökkenő létszámú tendenciát mutat.

Társadalmi jellemzők: A HACS által lefedett térség demográfiai helyzetére összességében a folyamatos lakónépesség fogyás, valamint az elöregedés jellemző. A népesség fogyás oka a születések és a halálozások közötti különbözet, valamint az, hogy a térségből - döntően megélhetési okokra visszavezethetően - többen költöznek el, mint ahányan beköltöznek. Az erre vonatkozó statisztikai adatokat a Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása című fejezet tartalmazza.

Külön kiemelő a térség elmaradottabb falvaiban egzisztenciális és szociális helyzetüket tekintve kilátástalan körülmények között élő roma népesség nagy arányának kérdése. A többszörös hátrány felszámolásához komplex rehabilitációs programokra van szükség.

A lefedett térségről összességében elmondható, hogy magas a nehéz szociális helyzetű roma népesség aránya, amely alacsony iskolázottsággal párosul. A képzettség alacsony színvonalú és az elvándorlás magas számot mutat. A hagyományörzés még jelentősen föllelhető a térségben.

A nonprofit szervezetek számának meghatározása bizonytalan a nyilvántartási problémák miatt. Legjellemzőbb problémájuk, hogy nem rendelkeznek megfelelő alaptőkével, bevételeiket döntő többségben a tagok befizetései, az önkormányzati támogatások képezik, amelyek a legszükségesebb működési költségeket fedezik. Fejlesztésre, eszközbeszerzésre, szakmai programra alig nyílik lehetőségük. A szervezetek zöme nem rendelkezik főállású alkalmazottal, nincs szakmai kapacitása pályázati programok kidolgozására és megvalósítására. Még a magasabb költségvetéssel gazdálkodó szervezetek sem rendelkeznek olyan saját bevétellel, amely a működést és a munkatársak bérezését fedezné, a pályázatokhoz esetenként szükséges önrészt biztosítaná.

A civil szervezetek döntő többsége csak helyi szervező erőt képvisel, tevékenységük nem terjed ki működési területük kistérségi koordinációjára. A civil szervezetek hatékony munkájához kistérségi szintű, illetve térségeken átívelő komplex összefogásra van szükség.

A nehézségek ellenére mégis egyre több civil szervezet működik és gazdag programokkal, széles rétegeket érintő tevékenységi körrel segíti a helyi társadalom építését, valamint egyre több feladatot lát el.

Gazdaság jellemzői: A térség gazdaságának mozgásterét alapvetően meghatározza, hogy ásványi anyagokban szegény területen fekszik. Az élelmiszeripar számára ugyanakkor viszonylag jó mezőgazdasági környezet áll rendelkezésre.

A gazdasági átalakulás a rendszerváltást követően tartós kihatással bírt Nógrád megye, ill. a térségünk vállalkezési struktúrájára.

Az idegenforgalom – annak ellenére, hogy a megyében található a világörökség részeként kezelt Hollókő, és a nemzetközi hírű Ipolytarnóc – nem járul hozzá számottevően a vállalkozásaink fejlődéséhez. A turisták számára vonzóak ezek a települések, de maximum egy napot lehet tevékenyen eltölteni, ami nem indokolja, hogy szállást is igénybe vegyenek az idelátogatók. Mindezekből következik, hogy a turisztikai attrakciók számát szükséges növelni. Ezeket figyelembe véve alakítottuk ki a „Helyi turisztikai szolgáltatások fejlesztése” című intézkedésünket.

A térségben elsősorban feldolgozóipari, valamint mezőgazdasági és szolgáltató kis- és középvállalkozások működnek. A vállalkozások mintegy egyötöde az ipari és építőipari ágazathoz tartozik.

A gazdaság és a munkaerőpiac élénkülésében (elsősorban Balassagyarmat, kiemelten Szügy, illetve Rétság város és vonzáskörzetében) a 2000. évben elindult egy kedvező folyamat a multinacionális cégek koncentráltan városkörnyékre településének eredményeként, ez a folyamat azonban 2005. évtől stagnál, és a munkanélküliek számának alakulása tekintetében visszafordult, majd 2013-tól ismét egy kedvezőbb folyamat indult.

A foglalkoztatottak jelentős hányada dolgozik a térségünkön kívül (Balassagyarmat, Rétság, Vác, Budapest és agglomerációja).

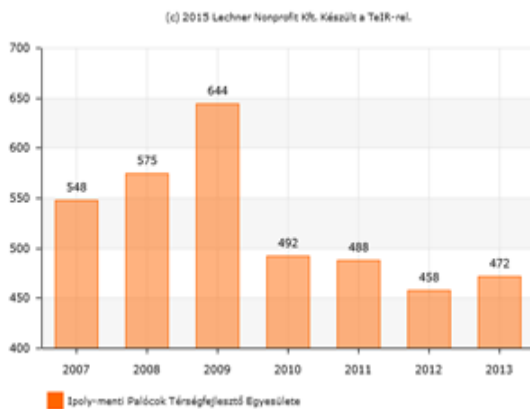

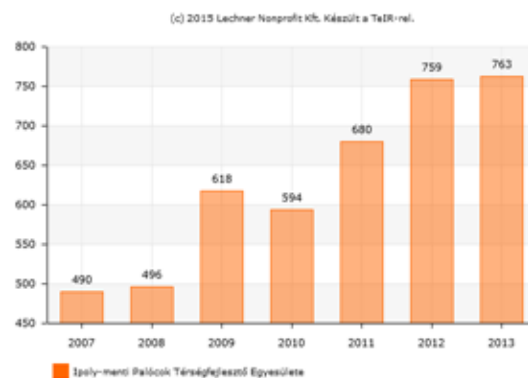
Az álláskeresők strukturális jellemzői évek óta kedvezőtlenül alakultak, a 2013-as évtől a gazdasági mutatók javultak és a munkanélküliek száma is jelentősen csökkent, de a magyarországi és a Nógrád-megyei vonatkozásban is a hozzánk tartozó településeken még mindig magas a munkanélküliség rátája. Sok esetben a több évi állásnélküliség társul a gazdasági, megélhetési nehézségekkel, ami jelentős szociális problémává változott, de ma már javuló tendenciát mutat. Erre a problémára megoldás lehet a befektetések ösztönzésére irányuló tevékenységek megújítása, a vállalati környezet és az innovációs feltételek javítása, továbbá a tudás alapú és szociális gazdaság nyújtotta lehetőségek kiaknázása, a civil társadalom erősítése.

A meglévő üzemek jelentős része nem helyi tulajdonban van, és nem ad lehetőséget a bedolgozói kör kialakítására sem. Térségünkben alapvetően nemzetközi piacokra termelő üzemek találhatóak. A kis- és közép vállalkozások is ki vannak szolgáltatva a nagyobb felvevő cégeknek. Kevés a helyi fizetőképes vásárlóerő, amely hosszú távú biztos megélhetést jelenthetne az itt élőknek, vállalkozóknak.

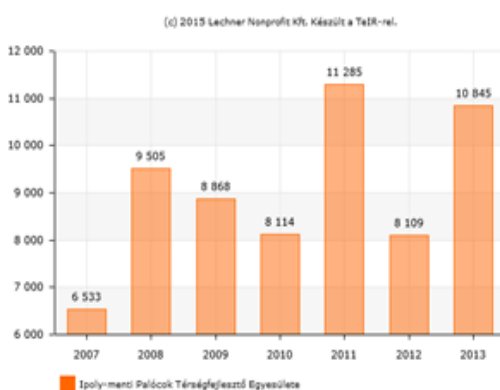
Tapasztalható, hogy már az idősebbek is leszokóban vannak a kiskertek megműveléséről, a fiatalok pedig - kevés kivételtől eltekintve - nem is gondolkodnak hosszú távon a helyben maradáson. Az elhagyott lakóházak, kertek egy részét főként budapestiek vásárolják meg hétvégi ház céljából, más részük pedig leromló, lepusztuló állapotban torzíja a faluképet. A 2007-2013-as időszak turisztikai pályázati lehetőségeinek köszönhetően számos falusi, ifjúsági és egyéb szálláshely épült, melyek a következő időszakban meghozzák a turizmus fellendülését.

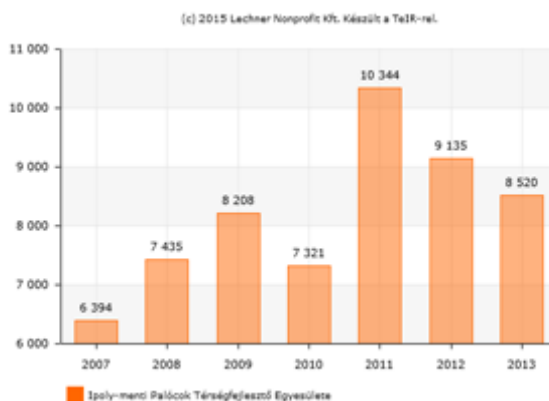
4. diagram: Falusi szálláshelyek férőhelyeinek száma (db)

5. diagram: Kereskedelmi szállásférőhelyeinek száma (db)

6. diagram: Vendégéjszakák száma a falusi szálláshelyeken (db)

7. diagram: Vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken (db)

Ahogy a fenti diagram mutatja a falusi szálláshelyek száma csökkent míg a kereskedelmi szálláshelyek száma nőtt, ellenben a vendégéjszakák száma a falusi szálláshely iránt növekedett a kereskedelmi szálláshelyek iránt pedig csökkent az elmúlt időszakban. Ebből arra következtetünk,

hogy a turisták érdeklődése a vidék felé orientálódik, köszönhetően a LEADER program keretében támogatott hagyományörzésnek. Reményeink szerint a következő években az utolsó turisztikai pályázati lehetőségek a fejlődést még magasabb szintre emeli.

Közlekedési infrastruktúránk állapota nagyban gátolja gazdaságunk fejlődését, rányomja bélyegét az itt élő emberek életminőségére, komfortérzetére. A fővárossal való összeköttetést az eléggé túlterhelt 22. sz. fő út, illetve a M2 gyorsforgalmi út biztosítja. Településeink többségére jellemző az emberek napi, heti ingázása lakóhelyeik, ill. budapesti munkahelyük, iskolájuk között. A térség alsórendű útvonalai elavultak, műszaki állapotuk - főleg kis teherbírásuk miatt - sok helyen felújításra szorulnak. A szlovák-magyar határon a világháborúban lerombolt Ipoly-hidak is gátjai a határ menti kapcsolatok kiaknázásának, a szorosabb közösségi, gazdasági, civil együttműködésnek. Térségünkben összesen két határátkelőhely van (Parassapuszta, Balassagyarmat). Öröndetes, hogy hosszú évek előkészítő munkája után 2012-ben Szécsény – Pösténypusztánál, illetve 2011-ben Nógrádszakál - Rárópusztánál megépültek az Ipoly-hidak.

Az agrárinfrastruktúrát kiszolgáló utak karbantartásának hiánya több helyen okoz gondot. Minden településen van gázvezeték, vízhálózat, a csatorna-építés folyamatos, a települések 90 %-ánál kiépített. Internet-hozzáférésre van mód mindenütt, az elmúlt néhány évben történt fejlesztéseknek köszönhetően. 2012-től jelentősen megnövekedett az internettel rendelkezők és felhasználók száma térségünkben.

Összegzés

Az Akciócsoport illetékességi területe 49 településre terjed ki. A lefedett térségről összességében elmondható, hogy gazdasági potenciálja szerény, a településeken nincsenek olyan prosperáló mikro- és kisvállalkozások, amelyek működésük révén számottevően javíthatnák a térség gazdasági, ezen keresztül a foglalkoztatási helyzetét. Ennek megoldása a program egyik lényeges eleme kell, hogy legyen. Az alapinfrastruktúrák kiépítettsége megfelel az országos átlagnak, azonban a családok 5-8 százaléka a szociális helyzete miatt a telekhatáron belülre vagy a lakásba bevezetett gázszolgáltatást nem veszi igénybe.

A HACS által lefedett terület jó természeti adottságokkal, és számos kulturális értékkel rendelkezik. A hagyományos gazdálkodás alapfeltételei rendelkezésre állnak. A térség elöregedő, csökkenő létszámú tendenciát mutat.

Megállapítható, hogy a HACS által lefedett térség foglalkoztatási helyzete az utóbbi években kedvezőtlenül alakult, a befektetési tevékenységek, a kis- és középvállalkozások támogatását célzó pályázati lehetőségek nem kompenzálták a foglalkoztatottak számának csökkenését. A térség tőkevonzó képessége alacsony, a megye országos viszonylatban elmaradó infrastrukturális fejlettsége és rossz elérhetősége, ill. a munkaerő piac szerkezete miatt. Nincs hagyománya az együttműködésen alapuló fejlesztéseknek, és részben a tőkehiány miatt alacsony az innovációs képesség.

4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének 2009. május 11-én került elfogadásra az első Helyi Vidékfejlesztési Stratégiája, mely 5 prioritásra épült.

Ezen prioritások a következők: helyi turizmus ágazatának fejlesztése, helyi vállalkozások fejlesztése, helyi életminőség fejlesztése, társadalmi tőke erősítése, hátrányos helyzetű csoportok integrációjának elősegítése.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2011-ben és 2013-ban a LEADER második és harmadik támogatási körének meghirdetése előtt került átdolgozásra.

A felülvizsgálat az időközben bekövetkező változások és tapasztalatok alapján történt. Mindkét esetben központi szerepet töltött be a helyi vállalkozások fejlesztése, a helyi gazdaságot erősítő

fejlesztések, a munkahelyteremtő beruházások támogatása. Továbbá fontosnak tartottuk a helyi identitástudat erősítését, illetve a környezettudatos életmód népszerűsítését a fiatalok körében.

A munkaszervezet a LEADER minden kiírása előtt térségi fórumokon, telefonon, illetve személyes konzultációk keretében alaposan felmérte a térség igényeit, szükségleteit. Az összegyűjtött projektötletekből a következő célkitűzések fogalmazódtak meg:

- A helyi gazdaság fejlesztése.
- Helyi életminőség fejlesztése, kulturális programok támogatása.
- Biztonságos élettér kialakítása.
- Hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatásának elősegítése.

A HVS megalkotásánál, illetve első felülvizsgálatánál fontosnak tartottuk a hátrányos helyzetű csoportok integrációját, de ez nem hozott megfelelő eredményt, így a 2013-ban átdolgozott stratégiában a településszintű térfigyelő rendszerek kiépítését láttuk szükségesszerűnek a megnövekedett bűnözések miatt.

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének illetékességi területén a legfontosabb szükséglet a hosszútávon megteremthető, fenntartható foglalkoztatás. Ennek legfontosabb eleme a célkitűzésekben ismertetett helyi termék előállítás, feldolgozás és értékesítés feltételeinek megteremtése, kialakítása. A fiatalok identitástudatának, környezettudatosságának fejlesztése, az ifjúság helyben tartása, mint érzékelhető térségi szükséglet kapcsolatban van a megfogalmazott célkitűzésekkel, mivel ezek megléte alapvető feltétele a vidék jövőjének szempontjából.

Az előző időszak tapasztalatai alapján és annak gondolatmenetét követi a 2014-2020-as időszakra tervezett stratégia is. A hátrányos helyzetű csoportok inaktivitása arra készítette az Egyesületet, hogy még nagyobb figyelmet fordítson erre a célcsoportra. Sajnos a tapasztalat azt mutatja, hogy az évek folyamán sem nőtt meg az érdeklődés a LEADER lehetősége iránt.

A tervezett jövőképpel szorosan összekapcsolódik a helyi turizmus fellendítése. Olyan településszintű turisztikai beruházások szükségesek, amelyek a település összképét javítják, helyi értékekre épül, illetve azok megőrzésére irányul. Ezek a fejlesztések fontosak az identitástudat erősítése szempontjából.

A Turisztikai tevékenységek ösztönzése jogcím TK5-ös körének negatív tapasztalata a tőkehiány miatt meg nem valósult projektek nagy száma. A következő időszakban a maximális támogatás összegét jelentősen csökkentettük.

Fő indikátorok bemutatása:

Munkahelyteremtés			
	Megvalósult beruházások száma	Támogatás összege	Új munkahelyek száma
ÚMVP III. tengely	24 db	312418225 Ft	20 db
ÚMVP IV. tengely	11 db	305742681 Ft	37 db
Összesen	35 db	618160906 Ft	55 db

Szálláshely kialakítás			
	Megvalósult beruházások száma	Támogatás összege	Új szálláshelyek száma
ÚMVP III. tengely	28 db	473948285 Ft	143 db
ÚMVP IV. tengely	6 db	81617322 Ft	70 db
Összesen	33 db	555565607 Ft	213 db

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete az ÚMVP III. tengely jogcímeire vonatkozóan a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában a következő célkitűzéseket fogalmazta meg:

- Helyi turizmus ágazat fejlesztése különös tekintettel az ifjúsági és diákturizmusra, valamint az öko-, és agroturizmusra.
- A helyi vállalkozások fejlesztése a környezeti fenntarthatóság és a munkahely teremtés maximális figyelembevételével.
- Épített természeti-, és kulturális örökség megőrzése, fejlesztése.
- Településfejlesztés, helyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés elősegítése a helyi életminőség javítása érdekében.

Ezen célkitűzések a LEADER HACS működési területén található összes településre egységesen lettek megfogalmazva, így elmondható hogy területi szintű tervezés valósult meg. A megvalósult projektekkel kapcsolatban pontszerű fejlesztésekről beszélünk, mivel nem összetartozó együttműködésekben alapuló beruházások jöttek létre. Voltak gazdaság erősítő, élénkítő beruházások, mint például a vállalkozásfejlesztés esetében munkahely megtartó, kapacitás bővítő, illetve a helyi turizmust ösztönző új szálláshelyek és szolgáltatások kialakítása. Másrészt olyan fejlesztések valósultak meg, melyek a település összképét javították. A beruházások nem alkotnak egy egységet, de külön-külön hozzájárultak a térség gazdasági fejlődéséhez valamint az életminőség javításához.

Összegzés: A 2014-2020-as időszakban jelentősen lecsökkent a fejlesztési forrásunk összege, de ehhez és az előző időszak tapasztalataihoz igazodva úgy alakítottuk ki stratégiánkat, hogy az minden igényt kielégítsen. Az előző időszak jól bevált alapelveit követve alakítjuk ki az intézkedéseinket.

4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete a Helyi Fejlesztési Stratégia végrehajtása során egyrészt a LEADER térségben működő, tevékenykedő szervezetek és személyek részére szervező, tanácsadó, projektmenedzsmenti tevékenység biztosításával, másrészt saját pályázatok benyújtásával igyekszik a lehető legnagyobb fejlesztési forrást felhasználni a térségben, ezzel elősegítve a helyi gazdaság fejlődését.

A HFS legjelentősebb mértékben a Vidékfejlesztési Program támogatásaihoz kapcsolódik. Ezek közül is kiemelten az alábbi támogatási lehetőségekhez:

- A különböző állattartó telepek építése és korszerűsítése (sertés, baromfi, szarvasmarha, juh és kecske), melyek segítségével gazdaságosabbá lehet tenni a már meglévő állattartó telepeket, másrészt újakat lehet létrehozni. Ezzel új munkahelyek teremthetők, csökkenthető a környezet terhelése és hozzájárul a térségen belüli feldolgozó vállalatok alapanyag biztosításához.
- Kertészet korszerűsítése, üveg- és fóliaházak létrehozása, öntözés kialakítása, gyógynövénytermesztés, technológia fejlesztése, gépbeszerzések támogatása. Ezen intézkedések szintén új munkahelyeket teremthetnek és segítik a helyi termékek előállításához, a helyi közétkeztetéshez az alapanyag biztosítását.
- Mezőgazdasági termékek értéknövelése és erőforrás-hatékonyság elősegítése a feldolgozásban, mely a meglévő és a más intézkedések segítségével létrejövő mezőgazdasági alapanyagok feldolgozását segíti a térségben. Ezen intézkedés szintén hozzájárulhat a térség foglalkoztatásához, a helyi termékek

előállításához, továbbá kapcsolódik a turizmus fejlesztéséhez is alapanyagok, termékek értékesítésével.

- A fiatal mezőgazdasági termelők számára nyújtott induló támogatás segíti a mezőgazdasági végzettséggel rendelkező fiatalok térségben történő megtartását vagy vonzását, a vidéki identitás népszerűsítését, új munkahelyek teremtését.
- A mezőgazdasági tevékenység diverzifikálása segíti különböző szolgáltatások elindítását a térségben, különösen a turisztika területén. Szintén segíti a fiatalok megtartását és vonzását, a munkahelyek teremtését a nem mezőgazdasági vállalkozások indításának támogatása.
- A mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése segíti a már mezőgazdasággal foglalkozóknak a főállásúvá válást, mely elősegíti a helyi termékek előállítását, munkahelyek teremtését.
- Nem mezőgazdasági tevékenységek fejlesztésének támogatása: szolgáltatásfejlesztés és termelés indítása, fejlesztése segíti a meglévő mezőgazdasági termelőink egyéb, nem mezőgazdasághoz kapcsolódó szolgáltatásaink és termék előállításának fejlesztését, elindítását, ami tovább bővítheti a térségben elérhető szolgáltatások és termékek körét, így segíti a gazdaságfejlesztést. Az energetikai fejlesztés pedig csökkenti a környezetterhelést és a fenntartási költségeket.
- A településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciója, többfunkciós közösségi tér létrehozása, fejlesztése, energetikai korszerűsítés egyrészt segíti a turisztikai lehetőségeket, másrészt a közösségépítést, illetve csökkenti a környezetterhelést és a fenntartási költségeket.
- A helyi termékértékesítést szolgáló piacok infrastrukturális fejlesztése, közétkeztetés fejlesztése lehetőséget biztosít a térség helyi termelőinek a megtermelt alapanyagok, előállított helyi termékek értékesítésére, ami javítja a térség gazdasági lehetőségeit.
- Az egyedi szennyvízkezelés segíti a hiányzó infrastruktúra pótlását, csökkenti a környezetterhelést.
- Külterületi helyi közutak fejlesztése, önkormányzati utak kezeléséhez, állapot javításához, karbantartásához szükséges erő- és munkagépek beszerzése egyrészt javítja az infrastruktúrát, másrészt hozzájárul a turisztikai lehetőségekhez azáltal, hogy a külterületi utakat alkalmassá teszi biciklis, lovas, gyalogos turisták általi használatához.
- Együttműködések támogatása a Rövid Ellátási Láncok és a helyi piacok kialakításáért, fejlesztéséért és promóciójáért kiemelten illeszkedik a HFS végrehajtásához, hiszen biztosítja a meglévő és létrejövő helyi termékek értékesítését, ami fejleszti a gazdaságot, hozzájárul a turizmusban felhasználható alapanyagok, termékek elérhetővé tételéhez is. Amennyiben módunkban állna, akkor saját pályázat benyújtásával, amennyiben erre nem lesz lehetőség, akkor szervező, tanácsadó, projektmenedzser tevékenységgel kívánjuk segíteni LEADER térségünkben a REL és a helyi piacok kialakítását, fejlesztését, továbbá együtt kívánunk működni a szomszédos LEADER HACS területeken tevékenykedő termelőkkel, helyi piacokkal, REL csoportokkal is.

Terület és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) alábbi támogatásai kapcsolódnak leginkább a HFS végrehajtásához:

- térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére,

- vállalkozásbarát, lakosságmegtartó településfejlesztés,
- alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés,
- a helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése,
- helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés elősegítése

A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) alábbi támogatásai kapcsolódnak leginkább a HFS végrehajtásához:

- Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásának bővítése; Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése, melyek az 5 millió Ft-ot meghaladó támogatási igényű nem mezőgazdasági termelő tevékenységet, illetve a szabad vállalkozási zónában a szolgáltatások ellátását támogatják, ezzel hozzájárulnak a térség foglalkoztatási helyzetének javításához.
- Mikro-, kis- és középvállalkozások munkahelyteremtő beruházásainak támogatása a szabad vállalkozási zónákban, mely új munkahelyek kialakítását segíti.
- Épületenergetikai fejlesztések; Épületenergetikai fejlesztések megújuló energiaforrás hasznosítással kombinálva; Helyi fő- és villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal támogatási lehetőségek elősegítik a vállalkozásoknál a környezetterhelés csökkentését, továbbá csökkentik a fenntartási költségeket, ezzel pedig segítik a gazdasági növekedést, a munkahelyek megtartását.

A Bejárható Magyarország, Nemzeti Parkok, Cserhát Natúrpark, Nógrád Geopark programhoz való csatlakozás:

- a zöld és a kék túraútvonal több helyen érinti térségünket, de a turisztikában pályázóknak saját érdeke ezen programokhoz való csatlakozás, mi a kiválasztási kritériumba nem kívánjuk beépíteni.

A LEADER HACS a térség intézményeivel, civil szervezeteivel összefogva kíván részt venni pályázóként az EFOP 1.7 intézkedésében: Az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörésére. Ezen intézkedés keretében segíteni kívánjuk a térségben felhasználható képzések megszervezését, a hátrányos helyzetűek munkába állását, a fiatalok helyben tartását, a közösségépítést, a vidéki identitás erősítését, a közösségi szolgáltató terekben a gyermekek részére különböző foglalkozások, képzések megvalósítását, a hátrányos helyzetű gyermekek részére táborprogram kialakítását, az érintettek és a különböző szakemberek közötti egyeztetések, műhelymunkák lebonyolítását, a környezeti fenntarthatósági szempontoknak való megfelelést. Emellett ifjúsági programokat kívánunk szervezni.

4.4 SWOT

A térségben zajló folyamatokat, azok hatásait legegyszerűbben SWOT elemzés segítségével lehet szemléltetni. Az analízis során áttekinthetjük a térség gazdasági, társadalmi, természeti erősségeit, azok gyengeségeit, illetve a legfontosabb problémákat, azok megoldási és fejlesztési lehetőségeit.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - A térség természeti adottságai - Gazdag helyi hagyományok - A 2007-2013 időszakban szerzett tapasztalat és hatékony forrásfelhasználás - Közbiztonság terén fokozódó önkéntesség - Magas számú kulturális látnivaló - Élénk közösségi élet - Jelentős az újraéledő palóc hagyománnyal rendelkező települések száma 	<ul style="list-style-type: none"> - Falusi szálláshelyek alacsony szintű kihasználtsága - Turisztikai szolgáltatás, attrakció hiánya a térségben - Mezőgazdasági termékek feldolgozásának hiánya - Alacsony foglalkoztatottság, országos átlag fölötti munkanélküliségi ráta, munkanélküliek nagyobb hányada szakképesítéssel nem rendelkezik - Innováció alacsony szintje - Alternatív energiaforrások csekély alkalmazása; környezettudatos életmódra nevelés hiánya - Alacsony szintű együttműködés gazdasági és civil téren is - A kielégítő közbiztonságának hiánya - Községi terek állapota leromlott - Hátrányos helyzetű csoportok képzettségi, beilleszkedési, felzárkóztatási problémái - Fiatalok identitástudatának hiánya
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - Vidéki turizmus, helyi turisztikai attrakciók - Östermelők támogatása, östermelői hálózat kialakítása, fejlesztése - Helyi termék előállításának és piacra jutásának növelése - Munkalehetőségek bővítése - Helyi vállalkozások erősítése - Európai fejlesztési források - Település szintű közbiztonság növelése - Kulturális, környezeti állapotok megőrzése és javítása - Hátrányos helyzetű csoportok ismereteinek bővítése - Életminőség és esélyegyenlőség javítása - A környezettudatos nevelési, fejlesztési és természet közeli, sport programok növelése 	<ul style="list-style-type: none"> - A kedvezőtlen gazdasági folyamatok - Pályázati források elmaradása - Kiszámíthatatlan, gazdasági helyzet, a gazdasági folyamatok változékonysága - Társadalmi bizonytalanságok, tervezhetőség és a fenntarthatósági tényezők labilitása - Elvándorlás fokozódása - Innovációs lemaradás nő régió belül - Alternatív energiaforrások használatának kiforratlansága - Községek, civil szervezetek szétesése - Hagyományok és helyi ismeretek eltűnése - Vidéki kulturális örökségek romlása

A SWOT elemzés alapján látható hogy a térségben rejlő fejlesztési potenciál magas. Nagy hangsúlyt kell fektetni a vállalkozások megerősítésére, ezáltal elősegítve a munkahelyteremtést, az ismeretátadás

révén pedig a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatására nyílik lehetőség. Fontos a térség természeti és kulturális értékeinek kihasználása a közbiztonság növelése valamint a megújuló energiaforrások alkalmazása.

	Belső erősségek	Külső gyengeségek
Külső lehetőségek	Offenzív stratégia: Vállalkozás fejlesztés, munkahelyteremtés, a meglévő falusi szálláshelyek szolgáltatásfejlesztése a magasabb kihasználtság érdekében, a fiatalok körében az identitástudat erősítése.	Fejlesztendő stratégia: Helyi termék feldolgozásának elősegítése, helyi közbiztonság növelése, képzések a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása és a fiatalok helyben történő elhelyezkedése érdekében.
Külső veszélyek	Védekező stratégia: A gazdag helyi hagyományok és az élénk közösségi élet kihasználásával megakadályozzuk a nagyobb mértékű elvándorlást, a pályázati források célirányos felhasználásával tovább növelhető az értékek megőrzése és az esélyegyenlőség megteremtése.	Elkerülő stratégia: Pályázati fejlesztési források hatékony alkalmazása kiindulópontként hat a térségre, mely számos problémát tud kezelni, illetve negatív hatást enyhíteni.

4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása

A helyzetfeltárás fejezetben a SWOT mátrix segítségével azonosításra kerültek a térség erősségei, gyengeségei, lehetőségei és a fennálló veszélyei, melyek a Helyi Fejlesztési Stratégia fő irányvonalait határozzák meg. Az említett fejezetben a HACS tapasztalatai mellett a tájékoztató és a projektgyűjtési fórumok alkalmával a térség szereplőitől szerzett információk is beépítésre kerültek, valamint a különféle igények teljesítését is figyelembe vettük, mely megoldásokat nyújt a térség problémáira.

A Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósításához a 22/2015. (V. 18.) Irányító Hatóság közleménye értelmében az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének **522 558 008** forint forrás áll rendelkezésre, mely sajnos nem elegendő az összes probléma kezelésére, ezért csak egyes fókuszterületekre (munkahelyteremtés, vállalkozásfejlesztés, meglévő turisztikai szolgáltatások továbbfejlesztése, hátrányos helyzetű csoportok támogatása, helyi termékek előállítás, településkép egyediségének megőrzése, közbiztonság javítása) összpontosít. A stratégia célja, hogy a fejlesztendő területeken megvalósuló csekély összegű projektek a későbbiekben szükség szerint más Operatív Programokból kiegészíthetők, továbbfejleszthetők legyenek.

Fejlesztési szükségletek:

Helyi gazdaság fejlesztés

A térségre jellemző az aprófalvas településszerkezet, amely a rendelkezésre álló nagyszámú képzetlen munkaerő fizikai elhelyezkedését is meghatározza. A működési területünkön megtalálhatóak a komoly

hagyományokkal rendelkező helyi termékek, lehetőség van ezeknek a termékeknek a fenntartható módon történő előállításának fejlesztésére, a belső piac megteremtésére, a belső erőforrások optimális kihasználására. Szükséges a helyi vállalkozások hosszútávú fejlődését elősegítő infrastrukturális és eszközbeszerzéseken túl a megújuló energiák alkalmazása, mely hozzájárul versenyképességük növeléséhez, munkahelymegtartáshoz, új munkahelyek létrejöttéhez.

Turizmus fejlesztés

A természeti értékekre épülő turizmusfejlesztés a térség egyik fő kiugrási pontja, mint ahogy az a 2007-2013-as ciklusban is bizonyítást nyert. A térség turizmusának ösztönzése érdekében a már meglévő szálláshelyek és a helyi értékek figyelembevétele, illetve megőrzése mellett turisztikai szolgáltatásbővítésre van szükség (például agroturisztika és gasztroturisztika).

Ismeretek bővítése

A térségben az alacsony képzettségű lakosok száma magas, így ezen csoportoknak egyik kiugrási lehetősége a helyi igényeknek megfelelő szemléletformáló, motiváló, ösztönző programok, tematikus előadásorozatokon való részvétel lehet. A fejlesztés eredményeként a térség lakosainak szociális helyzete javulhat. A fejlesztés elsődleges célcsoportja a fokozottan veszélyeztetett hátrányos helyzetűek életminőségének javítása. Intézkedésünk keretén belül lehetőséget adunk pályaorientációs foglalkozásra gyermekek részére, ezzel is hozzásegítve őket a hatékonyabb tanulási folyamathoz, a közösségbe való beilleszkedéshez. A cél megvalósítása hozzájárul az esélyegyenlőség megteremtéséhez, illetve az elvándorlás mértékének csökkentéséhez is.

Élhető települések

A vidéki térségek településképét meghatározó közösségi, szabadtéri terek, kegyeleti parkok, kerékpáros pihenőpontok, sportolást biztosító helyek létrehozása és fejlesztése vált szükségessé. Mindezek hatására létrejönnek a településképet szépítő, az ott élők komfortérzetét javító beruházások, megújulnak a védett értékek, melyek növelik a helyi identitástudatot, a turisztikai vonzerőt.

A települések helyi értékeinek megóvását szem előtt tartva, szükségessé vált a település szintű közbiztonsági illetve vagyonvédelmi rendszer fejlesztése, térfigyelő kamerák kiépítése.

Helyi életminőség javítása, hagyomány kultúra ápolása

Olyan programokat kell kidolgozni és megvalósítani, amelyek az óvodától a felnőtté válásig segíti a fiatalokat a helyi értékek megismerésében, saját településük, térségük megszerettetésében, környezetük megóvásában, jövőjük és boldogulásuk helyi megvalósításában.

5. Horizontális célok

5.1 Esélyegyenlőség

A 290/2014. (XI.26.) Kormányrendelet alapján az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete tervezési területén a balassagyarmati és a rétsági járás kedvezményezett, a pásztói járás fejlesztendő a szécsényi járás pedig komplex programmal fejlesztendő.

105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet alapján a balassagyarmati járásban 6 település (Csitár, Csesztve, Debercsény, Hugyag, Iliny, Mohora), a rétsági járásban egy település (Szátok) társadalmi-gazdasági

szempontból kedvezményezettnek és jelentős munkanélküliséggel sújtottnak minősül, ezért a kedvezményezett járáskor besorolásáról szóló kormányrendeletben meghatározott fejlesztendő járással azonos bánásmódban részesül.

A Helyi Fejlesztési Stratégia összeállítása és megvalósítása során kiemelt cél az esélyegyenlőség megteremtése.

A HFS tervezésének fázisában az esélyegyenlőség, illetve a teljes nyilvánosság biztosítása érdekében több kommunikációs (internetes felület, hirdetés, elektronikus levél, projekt adatlap gyűjtés, fórum) eszközt is alkalmaztunk a stratégia népszerűsítéséhez, a stratégia megalkotásába történő bevonás céljából. A tervezés folyamatában külön figyelmet érdemeltek a fokozottan hátrányos helyzetben lévő társadalmi szereplők megszólítása (szociális területen leszakadt csoportok, megváltozott munkaképességűek, mozgássérültek, romák stb.), véleményeik beépítése a stratégiába, ezen társadalmi rétegek esélyegyenlőségének megteremtése érdekében.

A hátrányos helyzetű csoportok számára a legnagyobb probléma az alacsony végzettség, az ebből adódó munkanélküliség, és a fokozódó szociális leszakadás.

Az esélyegyenlőség alapja a diszkriminációmentesség, azaz meghatározott tulajdonság miatt senkit nem érhet hátrány. Ezen felül, elő kell segíteni, hogy javuljon az esélyegyenlőtlenséggel küzdő célcsoportba tartozók lehetősége a munkavállalásra, és egyáltalán a normális életre.

Az esélyegyenlőség mindannyiunk számára fontos érték. Segít elérni azt a célunkat, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, karrierre, minőségi szolgáltatásokra, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, hogy milyen a származása vagy az anyagi helyzete. A diszkrimináció tilalma önmagában nem oldja meg a problémákat, azaz nem szünteti meg a létező egyenlőtlenségeket.

Cél kell, hogy legyen:

- Családbarát munkahelyi körülmények megteremtése, erősítése, a munkarend hozzáigazítása a családi szükségletekhez, illetve a munka és a magánélet közötti egyensúly erősítésére.
- Olyan intézkedések támogatása a munkáltatóknál, amelyek erősítik a nemek közötti egyenlőséget.
- Az akadálymentes környezet hasznélvezői a mozgássérültek, a kisgyermekes, babakocsival közlekedő szülők, a betegek és az idős emberek. Ide tartozik az épületek akadálymentesítése, akadálymentes közlekedés megteremtése, a fogyatékkal élők számára infokommunikációs hozzáférés biztosítása (pl. vakbarát számítógépes eszközök, könnyen érthető kommunikáció, jeltolmács stb.).

A foglalkoztatás bővítése, a munkaerő-kínálat növelése, valamint a kereslet és kínálat összhangját biztosító foglalkoztatási környezet kialakítása. Az akadálymentes fizikai és kommunikációs környezet kialakításának szükségessége, illetve cél a távmunka és egyéb alternatív munkavégzési lehetőségek biztosítása.

A roma alkalmazottak számának növelése, az egyenlő munkáért egyenlő bért elv megvalósítása, továbbképzések biztosítása, szegregáció felszámolása.

A hátrányos helyzetű munkavállalónak és munkaerőpiaci elhelyezkedésüknek az elősegítése (Pl.: pályakezdő fiatalok, vagy 50 évnél idősebbek alkalmazása; középfokú végzettséggel nem rendelkezők alkalmazása; tartós munkanélküliek munkába állítása; gyermekvállalás után a munkaerőpiacra való visszatérés segítése megőrzése, képzések biztosítása.).

A stratégia a felsorolt problémákat elsősorban vállalkozásfejlesztéssel, illetve tudásátadás szervezésével tudja enyhíteni. Helyi szinten a probléma csupán enyhíthető, megoldása országos szintű kérdés. A kedvezményezett által megvalósított fejlesztések nyomán követése indokolt, a Helyi Fejlesztési Stratégia fő céljainak elérését biztosító monitoring működtetése fontos visszacsatolás a munkaszervezet munkáját illetően. Ezek alapján elmondható, hogy a Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárul a térséget érintő problémák enyhítéséhez, lehetőséget teremt a vállalkozások fejlesztése és

képzések biztosítása révén a munkanélküliek munkához jutásához, így a szegénység csökkentéséhez. Esélyt teremt a fokozottan hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatásához a munka világába történő visszavezetéshez.

5.2 Környezeti fenntarthatóság

A fenntartható fejlődés célja, hogy a gazdasági fejlesztések oly módon valósuljanak meg, hogy azok biztosítsák a környezeti értékek maximális védelmét, természeti erőforrások megőrzését és figyelembe vegyék a társadalom érdekeit. A fenntartható fejlődésnek ezért három, egyenrangú pillére a gazdaság, társadalom és a környezet harmonikus fejlesztése.

A Helyi Fejlesztési Stratégia tervezése során célunk, hogy a térségben a természeti értékekre épülő turisztikai fejlesztéseket biztosítsunk a környezetben fellelhető természetes folyamatok felborítása nélkül, a fenntartható fejlődés biztosításával. Fontos, hogy növeljük a megújuló energiaforrások (nap-, szél-, víz-, geotermikus energia, biomassza) alkalmazását. Ennek megfelelően a stratégia megvalósítása során előnyt élveznek a megújuló energiaforrást alkalmazó fejlesztések, mivel ezek hozzájárulnak az EU2020 klímaváltozást érintő céljaihoz is.

Kiemelt figyelmet kívánunk fordítani a vidéki élet sokszínűségének megőrzésére és fejlesztésére, a táji értékek fennmaradására, a tájkép és a biológiai sokféleség megőrzésére. Ösztönözni szeretnénk a környezettudatos magatartás megerősítését célzó fejlesztéseket, népszerűsítő rendezvényeket, a gazdag és változatos biodiverzitás fenntartását. Támogatni akarjuk az egészség- és környezettudatos magatartás elterjesztését, a természeti értékek széles körben való megismertetéséhez kapcsolódó rendezvények, tájékoztatások, oktatások, programok, ismeretterjesztő előadások megtartását. Különös figyelmet fordítunk a szennyezés megelőzésére és minimalizálására, a hulladék koncentrációjának visszaszorítására, újrahasznosítását célul kitűző fejlesztési elképzelések támogatására. Támogatni kívánjuk a szelektív hulladékgyűjtés terjesztésére és a lakosság szemléletmód váltására irányuló programok megvalósítását.

A fejlesztések megvalósításának nyomon követése fontos feladat a környezeti fenntarthatóságot biztosító célok megvalósulásának ellenőrzésében.

6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása

A Helyi Fejlesztési Stratégia kidolgozása során integrált és innovatív elemek, fejlesztési célok is beépülnek, melynek oka a térségben korábban jelentkezett problémák elmélyülése, illetve igény szerinti új szolgáltatások bevezetése.

Az integrált és innovatív elemek alkalmazását az indokolja, hogy a Helyi Fejlesztési Stratégiának kellően rugalmasnak kell lennie a térségben bekövetkező változásokhoz képest, így új megközelítést szükséges alkalmazni néhány területen.

Fontos és egyedi megközelítésnek gondoljuk azon térségi vállalkozások támogatását a szolgáltatási szektorban, melyek számára az alapvető feltételek sem adták tevékenységeik végzéséhez, így a más operatív programok által kínált fejlesztési lehetőségekkel sem tudnak élni. Ugyanezen megfontolásból kívánjuk támogatni a hagyományos-, bio- és kézműves termékek, élelmiszerek piacra jutását, hozzásegítve ezzel pályázóinkat a további fejlődéshez.

A Helyi Fejlesztési Stratégiában innovatív elemként, avagy új szolgáltatásként jelentkezik a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatását elősegítő tudásbővítések. Ezek megjelenése, mint fejlesztési cél a

stratégiában ismételtelen jelentkezik, hiszen a 2007-2013-as ciklusban kidolgozott Helyi Vidékfejlesztési Stratégia a célját nem vagy csak részben érte el. A hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása több Operatív Programhoz is kapcsolódik, annak szükségessége és fontossága a Helyi Fejlesztési Stratégiában is kiemelt terület. Tekintettel arra, hogy a térségben jelentkező hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatásának ösztönzése forrásigényes folyamat, így a Helyi Fejlesztési Stratégia, mint katalizáló eszközként kívánja képzésekkel a foglalkoztatást elősegíteni.

A stratégiában innovációként jelentkezik a fejlesztések megvalósítása során a térségi szereplők bevonása a megalkotásban, illetve a döntéshozatalba.

Fontosnak tartjuk HFS-ünkben a működési területünkön működő szervezetek számára olyanfajta támogatások elérhetővé tételét, melyek felhasználásával nagyobb nyilvánosságot kapnak programjaik, továbbá nem csak közvetlen formában jelentkeznek fejlesztési eredmények, hanem a térségi társadalom általános állapotának javulásához járulnak hozzá (pl.: egészséges életmódhoz köthető, sport és szűrő rendezvények, fiatalokat célzó, térségi hagyományokat felelevenítő és szórakoztató rendezvények, nevelő, szemléletformáló és oktató programok megvalósítása).

7. A stratégia beavatkozási logikája

7.1 A stratégia jövőképe

A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárul

- a térségi tőkehiányos vállalkozások megerősítéséhez, ezáltal a foglalkoztatottság növeléséhez,
- a tudásátadás által a hátrányos helyzetű csoportok helyi gazdasági szférában való elhelyezkedéséhez, illetve
- a helyi adottságokra épülő turisztikai és egyéb infrastrukturális fejlesztésekkel a helyi életminőség javulásához.

7.2 A stratégia célhierarchiája

Jövőkép

A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárul a térségi tőkehiányos vállalkozások megerősítéséhez, ezáltal a foglalkoztatottság növeléséhez, a tudásátadás által a hátrányos helyzetű csoportok helyi gazdasági szférában való elhelyezkedéséhez, illetve a helyi adottságokra épülő turisztikai és egyéb infrastrukturális fejlesztésekkel a helyi életminőség javulásához.

	Átfogó cél(ok)
1.	Helyi gazdaság megerősítése, munkahelyteremtés
2.	Helyi életminőség javítása és a turizmus ösztönzése

Ssz.	Specifikus célok	Eredménymutatók megnevezése	Célértékek
1.	A helyi gazdaság fejlesztése (vállalkozásfejlesztés, turisztikai szolgáltatások fejlesztése; helyi-, kézműves termékek előállításának és piacra jutásának támogatása)	Támogatott projektek által létrehozott új munkahelyek száma (FTE (Full Time Equivalent), Teljes munkaidő egyenértékes)	10
		Támogatott projektek által létrejövő helyi termék előállítással foglalkozni kezdők száma	2-3
		Támogatott projektek által létrejövő új szolgáltatások száma	7-8
2.	Élhető települések	Támogatott projekt keretében érintett települések száma (térfigyelő rendszer esetében)	13-16
		Támogatott projekt keretében, településkép megítélésében jelentős szereppel bíró beruházások száma	12-15
3.	Erősödő térségi identitás	A támogatott projektek keretében a rendezvényen résztvevő helyi termelők, kézművesek száma	90-100
4.	Bővülő munkaerő piaci lehetőségek hátrányos helyzetű csoportok számára	Támogatott projekt keretében szervezett képzésen résztvevők száma	100-150

	Intézkedések (beavatkozási területek)	Melyik specifikus cél(ok)hoz járul hozzá			
		1.	2.	3.	4.
1.	Helyi vállalkozások fejlesztése	X			
2.	Helyi-, kézműves termékek előállításának, feldolgozásának és piacra jutásának támogatása	X			
3.	Helyi turisztikai szolgáltatások fejlesztése	X			
4.	Település szintű térfigyelő rendszer kiépítése		X		

5.	Településkép megőrzése		X		
6.	Hátrányos helyzetű csoportok ismeretének bővítése				X
7.	Népi hagyományokra, kulturális és természeti értékekre épülő rendezvények támogatása			X	
8.	Kedvezőtlen szocio-demográfiai térségi folyamatok megtörése (pl. fiatalok helyben tartása, helyi tudástőke növelése) EFOP 1.7 forrásaiból	X			X

1) A helyi gazdaság fejlesztése

A fejlesztés célja az infrastrukturális és eszközbeszerzéseken túl a megújuló energiák alkalmazása, mely hozzájárul a helyi vállalkozások hosszútávú fejlődéséhez, versenyképességük növeléséhez, munkahelymegtartáshoz, új munkahelyek létrejöttéhez. A térség turizmusának ösztönzése érdekében a már meglévő szálláshelyek és a helyi értékek figyelembevétele, illetve megőrzése mellett turisztikai szolgáltatásbővítésre van szükség (például agroturisztika és gasztroturisztika). Támogatjuk a helyi termékek fenntartható módon történő előállításának, feldolgozásának fejlesztését, a belső piac megteremtését a belső erőforrások optimális kihasználásával, így a gazdaság fejlesztését az alapanyag előállításától a feldolgozáson át a piacra jutásáig.

A cél megvalósításának fő forrása helyi szinten a LEADER, kiegészíti:

Vidékfejlesztési Program: M06 - A mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztése

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program: GINOP 1 - Kkv-k versenyképességének javítása prioritási tengely

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program: GINOP 7 Turizmus prioritási tengely

Környezeti És Energiahatékonysági Operatív Program: Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása prioritási tengely

2) Élhető települések

A vidéki térségek településképét meghatározó közösségi, szabadtéri terek, kegyeleti parkok, kerékpáros pihenőpontok, sportolást biztosító helyek létrehozása és fejlesztése vált szükségessé. Mindezek hatására létrejönnek a településképet szépítő, az ott élők komfortérzetét javító beruházások, melyek növelik a helyi identitástudatot, a turisztikai vonzerőt.

A települések helyi értékeinek megóvását szem előtt tartva, szükségessé vált a település szintű közbiztonsági illetve vagyonvédelmi rendszer fejlesztése, térfigyelő kamerák kiépítése.

A cél megvalósításának fő forrása helyi szinten a LEADER, kiegészíti:

Vidékfejlesztési Program: M07 Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben

3) Erősödő térségi identitás

Olyan programok kidolgozása és megvalósítása a cél, amelyek az óvodától a felnőtté válásig segíti a fiatalokat a helyi értékek megismerésében, saját településük, térségük megszerettetésében, környezetük megóvásában, jövőjük és boldogulásuk helyi megvalósításában.

A cél megvalósításának fő forrása helyi szinten a LEADER.

4) Bővülő munka erőpiaci lehetőségek hátrányos helyzetű csoportok számára

A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rend. szerint kedvezményezett járásokkal és/vagy a 105/2015. (IV. 23.) Korm. rend. szerint kedvezményezett településekkel az állandó népességük legalább 15%-ában érintett Helyi Akciócsoport vagyunk, mely területen a fokozottan veszélyeztetett, hátrányos helyzetű csoportok kiemelt támogatása prioritást élvez. Ezen csoportok elsődleges kiugrási pontja a térségi vállalkozások igényeinek megfelelő tanfolyamok elvégzése, majd a megszerzett tudással a munkavállalás. A cél megvalósítása hozzájárul az esélyegyenlőség megteremtéséhez, illetve az elvándorlás mértékének csökkentéséhez is.

A cél megvalósításának fő forrása helyi szinten a LEADER, kiegészíti:

Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program: Gyarapodó tudástőke prioritási tengely; 1.7 Az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörése

8. Cselekvési terv

8.1 Az intézkedések leírása

Intézkedés sorszáma	1.
Intézkedés megnevezése:	Helyi vállalkozások fejlesztése
Specifikus cél:	Helyi gazdaság fejlesztése
Indoklás, alátámasztás:	A fejlesztés célja az infrastrukturális és eszközbeszerzéseken túl a megújuló energiák alkalmazása, mely hozzájárul a helyi vállalkozások hosszútávú fejlődéséhez, versenyképességük növeléséhez, munkahelymegtartáshoz, új munkahelyek létrejöttéhez. A térség turizmusának ösztönzése érdekében a már meglévő szálláshelyek és a helyi értékek figyelembevétele, illetve megőrzése mellett turisztikai szolgáltatásbővítésre van szükség (például agroturisztika és gasztroturisztika). Támogatjuk a helyi termékek fenntartható módon történő előállításának fejlesztését, a belső piac megteremtését a belső erőforrások optimális kihasználásával, így a gazdaság fejlesztését az alapanyag előállítástól a feldolgozáson át a piacra jutásáig.
A támogatható tevékenység területek meghatározása:	Az intézkedés keretében támogatásban részesülnek munkahelyet teremtő vállalkozások, munkahelyet megőrző működő vállalkozások, melyek tevékenységüket a Helyi Fejlesztési Stratégia településein végzik. Az intézkedés hozzájárul a vállalkozások tevékenységi körébe tartozó fejlesztéseken túl új tevékenységek, új szolgáltatások bevezetéséhez szükséges fejlesztésekhez. A 272/2014 (XI. 5.) Kormányrendelet 5. mellékletének 3. fejezetében meghatározott költség típusok közül a következők számolhatóak el az intézkedés keretében: <ul style="list-style-type: none"> • projekt előkészítési költségek (tervdokumentáció elkészítésének, engedélyek beszerzése, pályázatírás): az építési és gép-, eszközbeszerzési költségek maximum 5 %-a • építéshez, felújításhoz kapcsolódó költségek • gép-, és eszközbeszerzés önállóan támogatható

	<ul style="list-style-type: none"> • műszaki ellenőri szolgáltatás az építési költség maximum 1 %-a • marketing költség az építési és gép-, eszközbeszerzés együttes költségének maximum 5 %-a • kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége az építési és gép-, eszközbeszerzés együttes költségének maximum 0,5 %-a • projektmenedzsment tevékenység az építési és gép-, eszközbeszerzés együttes költségének maximum 2,5 %-a <p>Mezőgazdasági termeléshez és élelmiszer feldolgozáshoz, előállításához illetve turisztikához kapcsolódó tevékenységek, szolgáltatások nem támogathatóak.</p>
Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	<p>Az intézkedés kiegészíti a Vidékfejlesztési Program és a GINOP intézkedéseit, mivel támogatást biztosít a nem mezőgazdasághoz kapcsolódó termék előállításához és szolgáltatás nyújtáshoz is.</p> <p><u>Lehatárolás VP más intézkedésétől:</u></p> <p>- Nem mezőgazdasági mikrovállalkozások pályázhatnak, ahol a mezőgazdaságból származó árbevétel az éves árbevétel 50%-át nem haladja meg.</p> <p>-VP 6.2 intézkedéstől: Azon vállalkozások pályázhatnak, akik vállalják, hogy konzorciumot vagy együttműködést kötnek más térségi vállalkozással/vállalkozásokkal.</p> <p>Nem szerezhetőek be mezőgazdasági tevékenységekhez köthető gépek, eszközök, mezőgazdasági tevékenységek nem támogathatóak.</p> <p><u>Lehatárolás GINOP más intézkedéseitől:</u></p> <p>Azon ügyfelek támogathatók, amelyek más vállalkozással/vállalkozásokkal együttműködést valósítanak meg.</p>
A jogosultak köre:	<ul style="list-style-type: none"> • induló és működő mikrovállalkozások (mikrovállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek az összes foglalkoztatotti létszáma 10 főnél kevesebb, és az éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg.)
Jogosultsági feltételek:	<ul style="list-style-type: none"> • az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete illetékességi területén székhellyel rendelkezik • legalább két lezárt üzleti évvel kell rendelkeznie a működő mikrovállalkozásoknak • a projektet más vállalkozással/vállalkozásokkal együttműködési megállapodás keretében kell megvalósítani
Vállalt kötelezettségek:	<ul style="list-style-type: none"> • az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete illetékességi területén székhellyel, vagy telephellyel rendelkező vállalkozóval valósítja meg az építés jellegű beruházást • induló vállalkozás esetén munkahelyet hoz létre, működő vállalkozás esetén a maximális támogatási összeg 50%-ig munkahelyet őriz meg illetve 50 % felett új munkahelyet hoz létre melyet a fenntartási időszak végéig foglalkoztat • építési beruházás esetén megújuló energiát alkalmaz • a pályázó vállalja, hogy a projektzárást követően 2 héten belül, legalább 2 oldalas szöveges beszámolót készít 10 db fotóval és azt az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének megküldi.

	<ul style="list-style-type: none"> • a támogatásból beszerzett gépet illetve eszközt kizárólag az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének területén használhatja, üzemeltetheti a fenntartási időszakban. (Megvalósítást követő 5 év.) • monitoring adatszolgáltatás: A megvalósítást követően az üzemeltetési idő alatt minden évben köteles beszámolni az IPTE felé, hogy a vállalt kötelezettségek miként teljesültek
A kiválasztási kritériumok:	<ul style="list-style-type: none"> • a fejlesztés révén új szolgáltatást hoz létre • a fejlesztés révén új munkahelyet hoz létre • környezetkímélő technológia, gép, eszköz alkalmazása • a pályázó több éve székhellyel rendelkezik az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének területén • három vagy háromnál több lezárt üzleti évvel rendelkezik • esélyegyenlőség megjelenik a pályázatban (pl. fogyatékkal élők, nemzeti kisebbségek, 50 évnél idősebbek, 25 év alatti pályakezdők, nők.) • új innovatív technológia/technika bevezetése, amely új termékeket eredményez
Tervezett forrás:	<p>a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 228.100.000 Ft.</p> <p>b. a támogatás aránya a 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet értelmében</p> <ul style="list-style-type: none"> • kedvezményezett járásokban 60% (balassagyarmati, rétsági járás), • a fejlesztendő és komplex programmal fejlesztendő járásokban 70% (pásztói, szécsényi járás), <p>valamint a 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet 4.§ (2) bekezdése értelmében fejlesztendő járással azonos besorolásban részesül Mohora, Csesztve, Csítár, Debercsény, Hügyag, Iliny, Szátok</p> <p>c. a projektméret korlátai: 500.000 Ft. – 15.000.000 Ft.</p> <p>d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás</p>
A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2017. év
Kimeneti indikátorok:	<p>a. A támogatott projektek száma (db): 15-16 db</p> <p>b. A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (vállalkozás, önkormányzat, civil szervezet) (db): nem bontjuk meg</p>

Intézkedés sorszáma	2.
Intézkedés megnevezése:	Helyi-, kézműves termékek előállításának, feldolgozásának és piacra jutásának támogatása
Specifikus cél:	Helyi gazdaság fejlesztése
Indoklás, alátámasztás:	A fejlesztés célja az infrastrukturális és eszközbeszerzéseken túl a megújuló energiák alkalmazása, mely hozzájárul a helyi vállalkozások hosszútávú fejlődéséhez, versenyképességük növeléséhez, munkahelymegtartáshoz, új munkahelyek létrejöttéhez. A térség turizmusának ösztönzése érdekében a már meglévő

	<p>szálláshelyek és a helyi értékek figyelembevétele, illetve megőrzése mellett turisztikai szolgáltatásbővítésre van szükség (például agroturisztika és gasztroturisztika). Támogatjuk a helyi termékek fenntartható módon történő előállításának fejlesztését, a belső piac megteremtését a belső erőforrások optimális kihasználásával, így a gazdaság fejlesztését az alapanyag előállítástól a feldolgozáson át a piacra jutásáig.</p>
<p>A támogatható tevékenység területek meghatározása:</p>	<p>Az intézkedés keretében támogatásban részesülnek helyi terméket előállító termelők és kézművesek, őstermelők, munkahelyet megőrző működő vállalkozások, melyek tevékenységüket a Helyi Fejlesztési Stratégia településein végzik. Az intézkedés hozzájárul a helyi termelők és kézművesek, őstermelők vállalkozások tevékenységi körébe tartozó fejlesztéseken túl új tevékenységek, új szolgáltatások bevezetéséhez szükséges fejlesztésekhez. A 272/2014 (XI. 5.) Kormányrendelet 5. mellékletének 3. fejezetében meghatározott költségtípusok közül a következők számolhatóak el az intézkedés keretében:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt előkészítési költségek (tervdokumentáció elkészítésének, engedélyek beszerzése, pályázatírás): az építési és gép-, eszközbeszerzési költségek maximum 5 %-a • építéshez, felújításhoz kapcsolódó költségek • gép-, és eszközbeszerzés • műszaki ellenőri szolgáltatás az építési költség maximum 1 %-a • marketing költség az építési és gép-, eszközbeszerzés együttes költségének maximum 10 %-a • kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége az építési és gép-, eszközbeszerzés együttes költségének maximum 0,5 %-a • projektmenedzsment tevékenység az építési és gép-, eszközbeszerzés együttes költségének maximum 2,5 %-a <p><u>Helyi termék fogalma:</u> a LEADER HACS illetékességi területén honos, vagy ott megtermelt, előállított termék, vagy a LEADER HACS által helyi terméként meghatározott hagyományos termék.</p>
<p>Kiegészítő jelleg, lehatárolás:</p>	<p>Kizárólag a térségre jellemző hagyományos-, kézműves élelmiszerek és termékek előállítását és piacra jutását támogatja az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete. Az intézkedés kiegészíti a Vidékfejlesztési Program Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése (6.3.1.) intézkedését.</p> <p>Lehatárolások:</p> <p><u>a VP 6.3 intézkedésétől:</u> A LEADER intézkedésből csak olyan mikrovállalkozásnak minősülő mezőgazdasági termelő támogatható, akinek mezőgazdasági termelő potenciálja 3000€ STÉ alatt van. 3000 EUR ≤STÉ≤6000 EUR esetén a nem főállású őstermelő, egyéni vállalkozó, társas vállalkozás.</p> <p><u>a VP 6.4 intézkedésétől:</u> a LEADER intézkedés olyan mikrovállalkozásnak minősülő mezőgazdasági termelőt támogat, akinek mezőgazdasági termelésből származó jövedelme 50% alatt van.</p>

	<p><u>Feldolgozott élelmiszer előállítás</u> esetén az intézkedés VP 6.3., 4.2. intézkedésektől való lehatárolása:</p> <p>Az intézkedés keretében induló vagy 50% alatti mezőgazdasági árbevétellel rendelkező mezőgazdasági termelő, őstermelő helyi termék-előállításra vonatkozó fejlesztése támogatható.</p>
A jogosultak köre:	<ul style="list-style-type: none"> • induló és működő mikrovállalkozások (méretkategóriát jelent, Ide sorolható minden olyan egyéni vagy társas vállalkozás, szövetkezet, illetve mezőgazdasági tevékenység esetén a mezőgazdasági őstermelő, ha az összes foglalkoztatotti létszáma 10 főnél kevesebb, és az éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg. Továbbá, a vállalkozásban az állam, az önkormányzat közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedése – tőke vagy szavazati joga alapján – külön-külön vagy együttesen sem haladja meg a 25 %-ot. • adószámú magánszemély
Jogosultsági feltételek:	<ul style="list-style-type: none"> • az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete illetékességi területén székhellyel, lakóhellyel rendelkezik • olyan mikrovállalkozásnak minősülő mezőgazdasági termelő támogatható, akinek a mezőgazdaságból befolyó éves árbevétel 50% alatt van • olyan mikrovállalkozásnak minősülő mezőgazdasági termelő támogatható, akinek mezőgazdasági termelő potenciálja 3000€ STÉ alatt van. 3000 EUR ≤STÉ≤6000 EUR esetén a nem főállású őstermelő, egyéni vállalkozó, társas vállalkozás
Vállalt kötelezettségek:	<ul style="list-style-type: none"> • az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete illetékességi területén székhellyel, vagy telephellyel rendelkező vállalkozóval valósítja meg az építés jellegű beruházást • a pályázó vállalja, hogy a projektzárást követően 2 héten belül, legalább 2 oldalas szöveges beszámolót készít 10 db fotóval és azt az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének megküldi. • a kedvezményezett vállalja, hogy tevékenységét bemutatja az érdeklődőknek, ezzel elősegítve a helyi turizmus fejlődését • a támogatásból beszerzett gépet illetve eszközt kizárólag az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének területén használhatja, üzemeltetheti a fenntartási időszakban. (Megvalósítást követő 5 év.) • monitoring adatszolgáltatás: A megvalósítást követően az üzemeltetési idő alatt minden évben köteles beszámolni az IPTE felé, hogy a vállalt kötelezettségek miként teljesültek
A kiválasztási kritériumok:	<ul style="list-style-type: none"> • a fejlesztés a helyi értékre, hagyományokra, tudásra alapozott élelmiszeripari és/vagy kézműipari termékhez kötődik • a fejlesztéssel érintett termék a térség valamely turizmus-vendéglátásban érintett helyi szereplő révén is értékesítésre kerül • esélyegyenlőség megjelenik a pályázatban (pl. fogyatékkal élők, nemzeti kisebbségek, 50 évnél idősebbek, 25 év alatti pályakezdők, gyermekek, nők.) • a pályázó több éve székhellyel, lakóhellyel rendelkezik az Ipoly-

	<p>menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének területén</p> <ul style="list-style-type: none"> • a fejlesztés révén új terméket is előállít • nagyobb mennyiségben állít elő terméket
Tervezett forrás:	<p>a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 9.000.000 Ft.</p> <p>b. a támogatás aránya a 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet értelmében</p> <ul style="list-style-type: none"> • kedvezményezett járásokban 60% (balassagyarmati, rétsági járás), • a fejlesztendő és komplex programmal fejlesztendő járásokban 70% (pásztói, szécsényi járás), <p>valamint a 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet 4.§ (2) bekezdése értelmében fejlesztendő járással azonos besorolásban részesül Mohora, Csesztve, Csitár, Debercsény, Hugyag, Iliny, Szátok</p> <p>c. a projektméret korlátai: 200.000 Ft. – 3.000.000 Ft.</p> <p>d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás</p>
A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2017. év
Kimeneti indikátorok:	<p>a. A támogatott projektek száma (db): 3 db</p> <p>b. A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (vállalkozás, önkormányzat, civil szervezet) (db): nem bontjuk meg</p>

Intézkedés sorszáma	3.
Intézkedés megnevezése:	Helyi turisztikai szolgáltatások fejlesztése
Specifikus cél:	Helyi gazdaság fejlesztése
Indoklás, alátámasztás:	<p>A fejlesztés célja az infrastrukturális és eszközbeszerzéseken túl a megújuló energiák alkalmazása, mely hozzájárul a helyi vállalkozások hosszútávú fejlődéséhez, versenyképességük növeléséhez, munkahelymegtartáshoz, új munkahelyek létrejöttéhez. A térség turizmusának ösztönzése érdekében a már meglévő szálláshelyek és a helyi értékek figyelembevétele, illetve megőrzése mellett turisztikai szolgáltatásbővítésre van szükség (például agroturisztika és gasztroturisztika). Támogatjuk a helyi termékek fenntartható módon történő előállításának fejlesztését, a belső piac megteremtését a belső erőforrások optimális kihasználásával, így a gazdaság fejlesztését az alapanyag előállítástól a feldolgozáson át a piacra jutásáig.</p>
A támogatható tevékenység területek meghatározása:	<p>Támogatásra kerülnek azok a projektek, melyek elsődleges célja a térség környezeti adottságaira épülő turisztikai attrakciók létrehozása. Támogatható tevékenység a meglévő turisztikai szálláshelyek korszerűsítése, melyek meglévő vagy új turisztikai attrakciókra épülnek. A 272/2014 (XI. 5.) Kormányrendelet 5. mellékletének 3. fejezetében meghatározott költségtípusok közül a következők számolhatóak el az intézkedések keretében:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt előkészítési költségek (tervdokumentáció elkészítésének, engedélyek beszerzése, pályázatírás): az építési és gép-,

	<p>eszközbeszerzési költségek maximum 5 %-a</p> <ul style="list-style-type: none"> • építéshez, felújításhoz kapcsolódó költségek • gép-, és eszközbeszerzés • műszaki ellenőri szolgáltatás az építési költség maximum 1 %-a • marketing költség az építési és gép-, eszközbeszerzés együttes költségének maximum 20 %-a • kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége az építési és gép-, eszközbeszerzés együttes költségének maximum 0,5 %-a • projektmenedzsment tevékenység az építési és gép-, eszközbeszerzés együttes költségének maximum 2,5 %-a
Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	<p>Az intézkedés teljes mértékben illeszkedik a LEADER intézkedés céljaihoz, és kiegészíti a Vidékfejlesztési Program Nem mezőgazdasági tevékenységek elindítása (6.2.1.) illetve a Nem mezőgazdasági tevékenységek fejlesztése (6.4.1.) intézkedéseket. A Vidékfejlesztési Programtól (M06) eltérően jelen intézkedésben önkormányzatok, egyházi jogi szervezetek és nonprofit szervezetek is pályázhatnak.</p> <p>A VP – ben szálláshely és turisztikához köthető fejlesztések a VP-6.4.1 (Nem mezőgazdasági tevékenységek fejlesztése) intézkedésben jelennek meg. A VP ezen intézkedése a mikrovállalkozásnak minősülő mezőgazdasági termelőt támogatja, így ez a jogosultsági kör LEADER-ből nem támogatható.</p>
A jogosultak köre:	<ul style="list-style-type: none"> • önkormányzatok • nonprofit szervezetek • egyház jogi szervezetek • adószámú magánszemély • működő mikrovállalkozások (mikrovállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek az összes foglalkoztatotti létszáma 10 főnél kevesebb, és az éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg.)
Jogosultsági feltételek:	<ul style="list-style-type: none"> • az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete illetékességi területén székhellyel rendelkezik • a 2007-2013-as programozási időszakban az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III. tengely Turisztikai tevékenységek ösztönzése valamint LEADER program keretében turizmusra irányuló fejlesztését nem valósította meg, melyre támogatást igényelt, akkor nem támogatható • adószámú magánszemély kizárólag már működtetett szálláshely bővítésére jogosult és/vagy már működtetett szolgáltatás fejlesztésére jogosult • szálláshely fejlesztésre, bővítésre csak kizárólag üzemeltetési engedéllyel rendelkező kedvezményezett körbe tartozó jogosult
Vállalt kötelezettségek:	<ul style="list-style-type: none"> • az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete illetékességi területén székhellyel, vagy telephellyel rendelkező vállalkozóval valósítja meg az építés jellegű beruházást • turisztikai attrakció fejlesztés kizárólag a működő szálláshelyet

	<p>üzemeltetővel kötött együttműködés keretében valósítható meg</p> <ul style="list-style-type: none"> • túraútvonal kialakítására, illetve fejlesztésére a támogatási összeg maximum 20%-a fordítható • építési beruházás esetén megújuló energiát alkalmaz • a pályázó vállalja, hogy a projektzárást követően 2 héten belül, legalább 2 oldalas szöveges beszámolót készít 10 db fotóval és azt az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének megküldi • a projekt megvalósítást követő 4 év végére az árbevétel érje el a támogatási összeg felét • a támogatásból beszerzett gépet illetve eszközt kizárólag az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének területén használhatja, üzemeltetheti a fenntartási időszakban. (Megvalósítást követő 5 év.) • monitoring adatszolgáltatás: A megvalósítást követően az üzemeltetési idő alatt minden évben köteles beszámolni az IPTE felé, hogy a vállalt kötelezettségek miként teljesültek
A kiválasztási kritériumok:	<ul style="list-style-type: none"> • a fejlesztés révén új szolgáltatást hoz létre • nem lehet piactorzító, kizorító hatású (ne a térség igényeit már lefedő szolgáltatások fejlesztésére irányuljon) • a fejlesztendő szolgáltatás egynél több térségi szálláshely kihasználtságát javítja • a fejlesztéssel érintett szolgáltatás hozzájárul a turisztikai szezon meghosszabbításához • építési beruházás esetén részleges vagy teljes akadálymentesítés történik • a pályázó több éve székhellyel, lakóhellyel rendelkezik az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének területén • esélyegyenlőség megjelenik a pályázatban (pl. fogyatékkal élők, nemzeti kisebbségek, 50 évnél idősebbek, 25 év alatti pályakezdők, gyermekek, nők.)
Tervezett forrás:	<p>a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 100.000.000 Ft.</p> <p>b. a támogatás aránya a 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet értelmében</p> <ul style="list-style-type: none"> • kedvezményezett járásokban 60% (balassagyarmati, rétsági járás), • a fejlesztendő és komplex programmal fejlesztendő járásokban 70% (pásztói, szécsényi járás), <p>valamint a 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet 4.§ (2) bekezdése értelmében fejlesztendő járással azonos besorolásban részesül Mohora, Csesztve, Csitár, Debercsény, Hugyag, Iliny, Szátok</p> <p>c. a projektméret korlátai: 1.000.000 Ft. – 12.000.000 Ft.</p> <p>d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás</p>
A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2017. év
Kimeneti indikátorok:	<p>a. A támogatott projektek száma (db): 8-10 db</p> <p>b. A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva</p>

	(vállalkozás, önkormányzat, civil szervezet) (db): 4-5 db vállalkozás 1-2 db önkormányzat 1-2 db civil szervezet 1-2 db egyházi jogi személy
--	--

Intézkedés sorszáma	4.
Intézkedés megnevezése:	Településszintű térfigyelő rendszer kiépítése
Specifikus cél:	Élhető települések
Indoklás, alátámasztás:	A vidéki térségek településképét meghatározó közösségi, szabadterei terek, kegyeleti parkok, kerékpáros pihenőpontok, sportolást biztosító helyek létrehozása és fejlesztése vált szükségessé. Mindezek hatására létrejönnek a településképet szépítő, az ott élők komfortérzetét javító beruházások, megújulnak a védett értékek, melyek növelik a helyi identitástudatot, a turisztikai vonzerőt. A települések helyi értékeinek megóvását szem előtt tartva, szükségessé vált a település szintű közbiztonsági illetve vagyonvédelmi rendszer fejlesztése, térfigyelő kamerák kiépítése.
A támogatható tevékenység területek meghatározása:	A bűnözés visszaszorítása és a helyi épített örökségek megóvása érdekében elengedhetetlen támogatásunk a térség biztonságos működéséhez. A 272/2014 (XI. 5.) Kormányrendelet 5. mellékletének 3. fejezetében meghatározott költség típusok közül a következők számolhatóak el az intézkedések keretében: <ul style="list-style-type: none"> • projekt előkészítési költségek (tervdokumentáció elkészítésének, engedélyek beszerzése, pályázatírás): az eszközbeszerzési költségek maximum 5 %-a • eszközbeszerzés • kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége az eszközbeszerzés együttes költségének maximum 0,5 %-a • projektmenedzsment tevékenység az eszközbeszerzés együttes költségének maximum 2,5 %-a
Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	A Vidékfejlesztési Programmal ellentétben jelen intézkedésben kizárólag csak településszintű térfigyelő rendszer kiépítése és fejlesztése támogatható önkormányzatok és nonprofit szervezetek részére.
A jogosultak köre:	<ul style="list-style-type: none"> • önkormányzat • nonprofit szervezetek (polgárőr egyesületek)
Jogosultsági feltételek:	<ul style="list-style-type: none"> • az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete illetékességi területén székhellyel rendelkezik • meglévő térfigyelő rendszer fejlesztésére a támogatási összeg 50 %-a igényelhető (jegyzői igazolás) • együttműködési megállapodás szükséges a településhez tartozó Rendőrkapitánysággal a projekt kivitelezésére, megvalósítására vonatkozóan • együttműködési megállapodás szükséges a település önkormányzatával a projekt kivitelezésére, megvalósítására

	vonatkozóan
Vállalt kötelezettségek:	<ul style="list-style-type: none"> • az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete illetékességi területén székhellyel, telephellyel rendelkező vállalkozóval valósítja meg a beruházást • a pályázó vállalja, hogy a projektzárást követően 2 héten belül, legalább 2 oldalas szöveges beszámolót készít 10 db fotóval és azt az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének megküldi.
A kiválasztási kritériumok:	<ul style="list-style-type: none"> • a településen van már kiépített kamararendszer • térfigyelő rendszer üzemeltetésével kapcsolatban több éves tapasztalattal rendelkezik • új innovatív technológia/technika bevezetése
Tervezett forrás:	<p>a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 40.000.000 Ft.</p> <p>b. a támogatás aránya a 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet értelmében</p> <ul style="list-style-type: none"> • kedvezményezett járásokban 85% (balassagyarmati, rétsági járás), • a fejlesztendő járásokban 90% (pásztói járás) • komplex programmal fejlesztendő járásokban 95% (szécsényi járás), <p>valamint a 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet 4.§ (2) bekezdése értelmében fejlesztendő járással azonos besorolásban részesül Mohora, Csesztve, Csítár, Debercsény, Huguag, Iliny, Szátok</p> <p>c. a projektméret korlátai: 500.000 Ft. – 3.000.000 Ft.</p> <p>d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás</p>
A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2017. év
Kimeneti indikátorok:	<p>a. A támogatott projektek száma (db): 13-20 db</p> <p>b. A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (vállalkozás, önkormányzat, civil szervezet) (db):</p> <p>9-10 db önkormányzat</p> <p>9-10 db civil szervezet</p>

Intézkedés sorszáma	5.
Intézkedés megnevezése:	Településkép megőrzése
Specifikus cél:	Élhető települések
Indoklás, alátámasztás:	<p>A vidéki térségek településképét meghatározó közösségi, szabadtéri terek, kegyeleti parkok, kerékpáros pihenőpontok, sportolást biztosító helyek létrehozása és fejlesztése vált szükségessé. Mindezek hatására létrejönnek a településképet szépitő, az ott élők komfortérzetét javító beruházások, megújulnak a védett értékek, melyek növelik a helyi identitástudatot, a turisztikai vonzerőt.</p> <p>A települések helyi értékeinek megóvását szem előtt tartva, szükségessé vált a település szintű közbiztonsági illetve vagyonvédelmi rendszer fejlesztése, térfigyelő kamerák kiépítése.</p>
A támogatható tevékenység	Támogatás keretében a településképben meghatározó elemként

<p>területek meghatározása:</p>	<p>jelentkező épületek, építmények felújítása, új tájértékek építése valósulhat meg akár megújuló erőforrások alkalmazásával. A 272/2014 (XI. 5.) Kormányrendelet 5. mellékletének 3. fejezetében meghatározott költségtypusok közül a következők számolhatóak el az intézkedések keretében:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt előkészítési költségek (tervdokumentáció elkészítésének, engedélyek beszerzése, pályázatírás): az építési és gép-, eszközbeszerzési költségek maximum 5 %-a • építéshez, felújításhoz kapcsolódó költségek • gép-, és eszközbeszerzés • műszaki ellenőri szolgáltatás az építési költség maximum 1 %-a • kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége az építési és gép-, eszközbeszerzés együttes költségének maximum 0,5 %-a • projektmenedzsment tevékenység az építési és gép-, eszközbeszerzés együttes költségének maximum 2,5 %-a <p>Kizárólag nem jövedelemtermelő beruházások támogathatóak.</p>
<p>Kiegészítő jelleg, lehatárolás:</p>	<p>Az intézkedés keretein belül az Operatív Programoktól eltérően nem csak épület energetikai korszerűsítés, hanem településképet meghatározó építmény rekonstrukciója és egyéb infrastrukturális beruházások fejlesztése és eszközbeszerzése is támogatható. Az intézkedés nem támogatja a VP 7.2.1 illetve 7.4.1 intézkedésekben igényelhető eszközök beszerzését, építési beruházások megvalósítását.</p> <p>Támogatható tevékenységek: szabadtéri rendezvényterek, parkok fejlesztése, buszváró építmény fejlesztése, kerékpáros pihenőpontok kialakítása, sportolást, szabadidős kikapcsolódást szolgáló fejlesztések, településképet meghatározó kegyeleti parkok és a hozzájuk tartozó épületekkel felújítása.</p>
<p>A jogosultak köre:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • önkormányzatok, • nonprofit szervezetek • egyház jogi szervezet
<p>Jogosultsági feltételek:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének illetékességi területén székhellyel rendelkezik • játszóterek kialakítása maximum 3.000.000 Ft értékben támogatható • használati és látvány térelemek beszerzése maximum 1.000.000 Ft értékben támogatható önállóan • turisztikai szolgáltatásokhoz kapcsolódó fejlesztések nem támogathatóak • kegyeleti parkok és a hozzájuk kapcsolódó épületek felújítása maximum 4.000.000 Ft értékben támogatható
<p>Vállalt kötelezettségek:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete illetékességi területén székhellyel, telephellyel rendelkező vállalkozóval valósítja meg az építési beruházást • a pályázó vállalja, hogy a projektzárást követően 2 héten belül, legalább 2 oldalas szöveges beszámolót készít 10 db fotóval és azt

	az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének megküldi.
A kiválasztási kritériumok:	<ul style="list-style-type: none"> • a fejlesztés több településrészt érint • beruházás több célcsoportot céloz meg • fiatalok identitástudatát erősítő beruházás • a fejlesztés innovációs elemeket tartalmaz • esélyegyenlőség megjelenik a pályázatban (pl. fogyatékkal élők, nemzeti kisebbségek, 50 évnél idősebbek, 25 év alatti pályakezdők, gyermekek, nők.)
Tervezett forrás:	<p>a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 110.958.008 Ft.</p> <p>b. a támogatás aránya a 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet értelmében</p> <ul style="list-style-type: none"> • kedvezményezett járásokban 85% (balassagyarmati, rétsági járás), • a fejlesztendő járásokban 90% (pásztói járás) • komplex programmal fejlesztendő járásokban 95% (szécsényi járás), <p>valamint a 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet 4.§ (2) bekezdése értelmében fejlesztendő járással azonos besorolásban részesül Mohora, Csesztve, Csitár, Debercsény, Hugyag, Iliny, Szátok</p> <p>c. a projektméret korlátai: 1.000.000 Ft. – 8.000.000 Ft.</p> <p>d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás</p>
A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2017. év
Kimeneti indikátorok:	<p>a. A támogatott projektek száma (db): 12-15 db</p> <p>b. A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (vállalkozás, önkormányzat, civil szervezet) (db):</p> <p>4-5 db önkormányzat</p> <p>4-5 db egyházi jogi személy</p> <p>4-5 db civil szervezet</p>

Intézkedés sorszáma	6.
Intézkedés megnevezése:	Hátrányos helyzetű csoportok ismeretének bővítése
Specifikus cél:	Bővülő munkaerő piaci lehetőségek hátrányos helyzetű csoportok számára
Indoklás, alátámasztás:	A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rend. szerint kedvezményezett járásokkal és/vagy a 105/2015. (IV. 23.) Korm. rend. szerint kedvezményezett településekkel az állandó népességük legalább 15%-ában érintett Helyi Akciócsoport vagyunk, mely területen a fokozottan veszélyeztetett, hátrányos helyzetű csoportok kiemelt támogatása prioritást élvez. Ezen csoportok elsődleges kiugrási pontja a térségi vállalkozások igényeinek megfelelő tanfolyamok elvégzése, majd a megszerzett tudással a munkavállalás. A cél megvalósítása hozzájárul az esélyegyenlőség megteremtéséhez, illetve az elvándorlás mértékének csökkentéséhez is.

<p>A támogatható tevékenység területek meghatározása:</p>	<p>Támogatható tevékenység keretében a kedvezményezett vállalja, hogy a térségben hátrányos helyzetű célcsoport(ok)nak szóló szemléletformáló, motiváló, ösztönző programok, tematikus előadás sorozatokat szervez. A 272/2014 (XI. 5.) Kormányrendelet 5. mellékletének 3. fejezetében meghatározott költségtípusok közül a következők számolhatóak el az intézkedések keretében:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt előkészítési költségek: a képzéshez kapcsolódó költségek maximum 5 %-a • kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége a képzéshez kapcsolódó költségének maximum 0,5 %-a • marketing költség az képzéshez kapcsolódó költségének maximum 20 %-a • projektmenedzsment tevékenység képzéshez kapcsolódó költségének maximum 2,5 %-a • rendezvényhez, fórumokhoz, ismeretbővítéshez kapcsolódó költségek
<p>Kiegészítő jelleg, lehatárolás:</p>	<p>Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Programhoz képest ennél az intézkedésnél az adott célcsoport(ok)nak szóló szemléletformáló, motiváló, ösztönző programok, tematikus előadás sorozatok, szervezésével és lebonyolításával kívánjuk támogatni a nehéz helyzetben élők, hátrányos helyzetű csoportokat az alábbi témakörökben:</p> <p>munka világába való visszatérésben pénzeszközzel való gazdálkodás témában egészség és higiénia a mindennapokban</p>
<p>A jogosultak köre:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • önkormányzatok, • nonprofit szervezetek, • induló és működő mikroállalkozások (mikroállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek az összes foglalkoztatotti létszáma 10 főnél kevesebb, és az éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg.)
<p>Jogosultsági feltételek:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete illetékességi területén székhellyel rendelkezik • támogatás csak az adóhatósághoz (NAV) a pályázat benyújtásakor bejelentett és folytatott tevékenységhez igényelhető • minimum 3 különböző településen és időpontban történjen az ismeretek bővítése
<p>Vállalt kötelezettségek:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • a pályázó vállalja, hogy a projektzárást követően 2 héten belül, legalább 2 oldalas szöveges beszámolót készít 10 db fotóval és azt az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének megküldi.
<p>A kiválasztási kritériumok, alapelvek:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • a lebonyolításban többéves tapasztalattal rendelkezik • több célcsoportot céloz meg egyszerre • 3-nál több helyszínen történik az ismeretátadás • projektbe bevont előadók száma 1-nél több • esélyegyenlőség megjelenik a pályázatban (pl. fogyatékossgal)

	élők, nemzeti kisebbségek, 50 évnél idősebbek, 25 év alatti pályakezdők, gyermekek, nők.)
Tervezett forrás:	<p>a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 4.500.000 Ft.</p> <p>b. a támogatás intenzitása minden járásban 90%</p> <p>c. a projektméret korlátai: maximum 1.500.000 Ft.</p> <p>d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás</p>
A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2017. év
Kimeneti indikátorok:	<p>a. A támogatott projektek száma (db): 3 db</p> <p>b. A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (vállalkozás, önkormányzat, civil szervezet) (db):</p> <p>1-2 db vállalkozás</p> <p>1-2 db önkormányzat</p> <p>1-2 db civil szervezet</p>

Intézkedés sorszáma	7.
Intézkedés megnevezése:	Népi hagyományokra, kulturális és természeti értékekre épülő rendezvények támogatása
Specifikus cél:	Erősödő térségi identitás
Indoklás, alátámasztás:	Olyan programok kidolgozása és megvalósítása a cél, amelyek az óvodától a felnőtté válásig segíti a fiatalokat a helyi értékek megismerésében, saját településük, térségük megszerettetésében, környezetük megóvásában, jövőjük és boldogulásuk helyi megvalósításában.
A támogatható tevékenység területek meghatározása:	<p>A helyi hagyományokra épülő, identitástudatot és környezettudatosságot erősítő rendezvények támogatása. A 272/2014 (XI. 5.) Kormányrendelet 5. mellékletének 3. fejezetében meghatározott költség típusok közül a következők számolhatóak el az intézkedések keretében:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt előkészítési költségek: a rendezvényhez kapcsolódó költségek maximum 5 %-a • kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége a rendezvényhez kapcsolódó költségének maximum 0,5 %-a • marketing költség az rendezvényhez kapcsolódó költségének maximum 20 %-a • projektmenedzsment tevékenység rendezvényhez kapcsolódó költségének maximum 2,5 %-a
Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Ezen intézkedés kifejezetten a térségben élők életminőségének javítására irányul. Célunk a szemléletformálás, az egészségmegőrzést elősegítő és ismeretterjesztő programok támogatása által. A kedvezményezett vállalja, hogy a megvalósítást követően bemutatkozó anyagot készít a fejlesztésről, melyet eljuttat a LEADER Helyi Akciócsoport számára, honlapon történő megjelenés céljából, biztosítva a nyilvánosságot és a LEADER program népszerűsítését.

A jogosultak köre:	<ul style="list-style-type: none"> • önkormányzatok • nonprofit szervezetek • egyház jogi szervezetek
Jogosultsági feltételek:	<ul style="list-style-type: none"> • az IPTE illetékességi területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozások bevonása a projekt megvalósításába • egy pályázó egy támogatási időszakban egyszer támogatható az adott intézkedésből • az intézkedés keretén belül tábor megszervezése nem támogatható
Vállalt kötelezettségek:	<ul style="list-style-type: none"> • a rendezvény helyszínén minimum 3 különböző helyi termék stand felállítása szükséges, mely a termékek bemutatására, népszerűsítésére irányul • környezet és egészségtudatossággal kapcsolatos program megjelenése a rendezvényen • minden korosztálynak megfelelő program biztosítása • a pályázó köteles a megrendezést megelőzően egy hónappal meghirdetni a HACS saját honlapján (a közzététel ingyenes) • a pályázó vállalja, hogy a megrendezést követően 2 héten belül, legalább 2 oldalas szöveges beszámolót készít 10 db fotóval és azt az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének megküldi • a rendezvény, fesztivál, kiállítás ideje alatt a szervező belépési díjat nem szedhet, azt a résztvevők számára ingyenesen kell biztosítani • a rendezvény, fesztivál programja az adott napon legalább nyolc órában biztosít programlehetőségeket a vendégek számára (programterv benyújtása szükséges) • HACS logójának megjelenítése a rendezvényen és a hozzákapcsolódó marketing elemeken
A kiválasztási kritériumok, alapelvek:	<ul style="list-style-type: none"> • 3-nál több helyi termék stand felállítása • 3-nál több célcsoportot szólít meg • egész napos programot biztosít a résztvevők számára (több, mint 8 óra) • esélyegyenlőség megjelenik a pályázatban (pl. fogyatékkal élők, nemzeti kisebbségek, 50 évnél idősebbek, 25 év alatti pályakezdők, gyermekek, nők.)
Tervezett forrás:	<p>a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 30.000.000 Ft.</p> <p>b. a támogatás intenzitása minden eljárásban:</p> <ul style="list-style-type: none"> • önkormányzat esetében: 100%, • nonprofit szervezetek és egyházi jogi szervezetek esetében: 70 % <p>c. a projektméret korlátai: maximum 1.000.000 Ft.</p> <p>d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás</p>
A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2017. év
Kimeneti indikátorok:	<p>a. A támogatott projektek száma (db): 30 db</p> <p>b. A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (vállalkozás, önkormányzat, civil szervezet) (db): nem bontjuk meg</p>

Intézkedés sorszáma	8.
Intézkedés megnevezése:	Kedvezőtlen szocio-demográfiai térségi folyamatok megtörése (pl. fiatalok helyben tartása, helyi tudástőke növelése) EFOP 1.7 forrásaiból
Specifikus cél:	Helyi gazdaság fejlesztése, Bővülő munkaerő piaci lehetőségek hátrányos helyzetű csoportok számára
Indoklás, alátámasztás:	A térségben a fiatalok elvándorlása problémaként jelentkezik, mely további negatív gazdasági hatásokat indukál. Ennek a kedvezőtlen szocio-demográfiai térségi folyamat megtörése a térség egészének érdeke. Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program 1.7 intézkedés keretében, az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörését célozzuk HACS együttműködéssel, helyi és területi költségvetési szervekkel, államháztartáson kívüli nonprofit szervezetekkel.

A támogatás keretében két fő célt tűztünk ki:

Fiatalok helyben tartása: A HACS térségéhez tartozó településeken élő fiatalok megszólítása, pályaaorientációs tanácsadás keretében, melynek során felmérésre kerülnek a térségben fellelhető munkaerő igények, valamint meghatározásra kerülnek az igényeknek megfelelő képzések, melynek eredményeként a fiatalok a térségben tudnak munkát vállalni, így az elvándorlás csökkenthető, valamint a gazdasági potenciál növelhető.

Helyi tudástőke növelése: Általános iskolás, pályaválasztás előtt álló fiatalok pályaválasztási tanácsadás keretében, a helyi igényeknek megfelelő továbbtanulási lehetőségeit gyűjti össze és mutatja be, ösztönözve ezáltal a fiatalokat arra, hogy a tanulmányaik befejezésével a HACS térség területén helyezkedjenek el.

8.2 Együttműködések

1. Az együttműködések tervezett tématerületei:

A Helyi Fejlesztési Stratégia intézkedései alapvetően a helyi igényekre épülnek, ugyanakkor a stratégiában meghatározásra kerültek olyan specifikus célok, melyek nagyobb léptékű megvalósítása több térség fejlődését is elősegítheti, így célszerű azokat a fejlesztéseket kiterjeszteni együttműködés keretében más térségekre is. Térségek közötti együttműködés keretében két területen van jelentősége az együttműködésnek, egyik terület a turizmusfejlesztés, másik terület pedig a helyi termékek népszerűsítése.

2. Specifikus cél:

Elérendő cél a helyi termékek népszerűsítése az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete illetékességi területén kívül, a kölcsönös, más térségekre is kiterjedő értékesítési csatornák kialakítása. Részt szeretnénk venni minden olyan kezdeményezésben, melyek a helyi-, kézműves termékek piacra jutásában vállalnak szerepet, ezen termékek népszerűsítését és piacra jutását tűzi ki célul. A térségi összefogást és aktivitást szem előtt tartva részt kívánunk venni minden olyan program és

rendezvénysorozat megvalósításában akár közreműködői akár projektkoordinálói szerepkörben, ahol egészség-megőrzési és fejlesztési, hagyományőrzési, szemléletformálási és ismeretterjesztő témakörben kíván eredményt elérni a projekt.

3. Indoklás, alátámasztás:

Az együttműködési projektek elsődleges célja a helyi igényeken túlmutató térségfejlesztés, melyet önmagában egy-egy HACS nem képes végrehajtani. Célszerű a projekteket egységesen, az illetékességi-, járási-, vagy egyéb határokon túlmutató együttműködésben kezelni. A térség erősségei közé tartozik a helyi termékek jelenléte, melyek előállítását és értékesítését támogatja a Helyi Fejlesztési Stratégia, ugyanakkor ezen a területen szélesebb piacok felkutatásával, más térséggel együttműködésben kölcsönös értékesítési pontok kerülhetnek kialakításra.

A 2007-2013-as programozási időszakban a LEADER térségek közötti együttműködés jogcímében megvalósult a Palóc Sajtút-állomás, mely a Maszlik-Tej Kft., a Kis-, Közép-, Agrárvállalkozók Sajtőkészítők Egyesülete (KKASE - Sajtőkészítők Egyesülete) és az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének közös projektje. Az együttműködés keretében a Maszlik Tej Kft. a szentei Sajtút-állomás megépítését, a Sajtőkészítők Egyesülete a Palóc Sajtút-állomás megtervezését, arculatának kidolgozását, az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete pedig a megnyitó rendezvény megszervezése mellett 2014 májusában sikeresen lebonyolított egy helyi termék vásárt, gyereknappal egybekötve, valamint a projekt koordinálási feladatokat is ellátta egyben.

A szentei Sajtút-állomás, a Sajtőkészítők Egyesülete által kidolgozott Magyar Sajtút hálózat koncepcióra épülve valósult meg. Teljes mértékben illeszkedik az Egyesület által kitűzött célokhoz, mert nem csak a gazdaságot erősíti, hanem a sajtőkészítés mesterségét bemutatva a térségre nézve egy újfajta szolgáltatást nyújt, mely pozitív hatást gyakorolhat a helyi turizmusra. A fejlesztés komplex és egyedi is egyben, mert az épület bemutató termében az idelátogatók megismerkedhetnek a sajtőkészítés mesterségével, majd a kóstoltató teremben megízlelhetik és végül a kialakított mintaboltban meg is vásárolhatják az elkészült terméket. A mintaboltban nem csak a helyben elkészült sajtókat lehet megtalálni, hanem palócföld szinte összes helyi termékét, mint pl.: helyi szörpöket, lekvárokat is.

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete a LEADER Nemzetközi együttműködés jogcím keretén belül elnyert pályázat első, bemutatkozó állomását 2014. május 30-31-én tartotta, Szécsényben, melyen bemutatkozott a Csík Leader Egyesület, a GAL Valea Muntelui Leader HACS, a MAS Partnerstvo Krtišskeho Poiplia és végül Egyesületünk egy konferencia keretében ahol lehetőség volt a helyi termékeket megkóstolni és megvásárolni is. A rendezvényen több mint 30 helyi termelő vett részt összesen a négy LEADER HACS területéről. A második állomás a kétbodonyi szilvaszombat elnevezésű rendezvény volt, ahol szintén a helyi termékek népszerűsítése volt a cél. A rendezvények jó alkalmat adtak arra, hogy a helyi termelők jobban megismerkedjenek egymással és az egyesületekkel. A személyes kontakt alapvető feltétele annak, hogy egy együttműködési projekt sikeres legyen. A helyi termékek értékesítése szempontjából kialakításra került egy weboldal és beszerzésre került egy utánfutó, mellyel a mozgó árusítást kívánjuk megoldani a jövőben.

Az előző együttműködések pozitív tapasztalatai alapján kívánunk fókuszálni hasonló projektek megvalósítására a 2014-2020-as programozási időszakban.

8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

8.3.1 A HACCS és munkaszervezetének jogi formája, a megalakulás dátuma, fő tevékenységi körök:

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete 2008. július 8-án 108 taggal tartotta meg alakuló ülését, melyen megválasztották az Egyesület elnökségének és a felügyelő bizottságának tagjait. A jogi személyiség 2008. november 12-én lett bejegyezve.

A célok megvalósítása érdekében az Egyesület fontosabb tevékenységei:

- az érintett területre vonatkozó tanulmányok készítése;
- a területre és a helyi fejlesztési tervre vonatkozó tájékoztatásra irányuló intézkedések;
- a helyi fejlesztési terv előkészítésében és végrehajtásában közreműködő személyzet képzése;
- promóciós rendezvények és vezetőképzés;
- helyi fejlesztési terv végrehajtása;
- jól azonosított szubregionális vidéki területekre irányuló területalapú, helyi fejlesztési stratégiák kidolgozása, multiszektorális tervezése és végrehajtása, a helyi gazdaság különböző ágazatainak szereplői és projektjei közötti kölcsönhatáson alapulva;
- helyi köz- és magánszférabeli partnerségek kialakítása;
- a helyi fejlesztési stratégiák megvalósítására vonatkozó döntéshozatal;
- az Egyesület működtetésével kapcsolatos adminisztratív feladatok és tevékenységek;
- a Helyi Fejlesztési Terv/Stratégia megvalósításának pénzügyi igazgatása;
- részvétel a belföldi és az európai hálózatok találkozóin;
- a Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározott animációs és hálózatépítési (networking) feladatok teljesítése;
- Helyi Fejlesztési Tervre/Stratégiára vonatkozó információszolgáltatás;
- az emberi erőforrások fejlesztése a helyi együttműködés és partnerség elősegítése érdekében;
- konfliktuskezelés;
- a Helyi Fejlesztési Terv/Stratégia megvalósítását célzó projektek vonatkozásában a több szektorra kiterjedő együttműködések ösztönzése és támogatása;
- az Egyesület tevékenységének népszerűsítése;
- a Helyi Fejlesztési Terv/Stratégia megvalósításában résztvevő partnerek képzése;
- az Egyesület tagjainak képzése a Helyi Fejlesztési Terv/Stratégia végrehajtása érdekében;
- az Egyesület képviselése különböző tanácskozásokon és eseményeken.

Az Egyesület, céljainak megvalósítása érdekében együttműködik a Miniszterelnökség, Agrárvidékfejlesztésért felelős Irányító Hatósággal és illetékes szervezeti egységeivel, valamint a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal illetékes szervezeti egységeivel.

Tevékenységgel kapcsolatban, tagjai érdekében, érdekképviselőt lát el.

Az Egyesület, céljainak megvalósítása érdekében, az alábbi gazdasági - vállalkozási tevékenységeket folytathatja:

58.14'08 Folyóirat, időszaki kiadvány kiadása

70.22'08 Üzletviteli, egyéb vezetési tanácsadás

72.19'08 Egyéb természettudományi, műszaki kutatás, fejlesztés

73.20'08 Piac- és közvélemény-kutatás

74.90'08 M.n.s. egyéb szakmai, tudományos, műszaki tevékenység

82.30'08 Konferencia, kereskedelmi bemutató szervezése

82.99'08 M.n.s. egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatás

85.59'08 M.n.s. egyéb oktatás

85.60'08 Oktatást kiegészítő tevékenység

93.29'08 M.n.s. egyéb szórakoztatás, szabadidős tevékenység

8.3.2. A HACS összetétele (elnökség, tagság, munkacsoportok taglistája név/szervezet, a HACS-ban betöltött pozíció és a szakterület megnevezésével):

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének munkaszervezete 3 fő munkatárssal dolgozik, 1 fő munkaszervezet vezető, 2 fő vidékfejlesztési menedzser. Az Egyesület tagságának bővítését tagfelvétel útján valósítja meg. A tagfelvételtől belépési nyilatkozat alapján a közgyűlés dönt. A belépési nyilatkozathoz csatolni kell az egyesület legalább kettő tagjának ajánlását.

A közgyűlés összetétele megfelel a 1303/2013/EU rendelt 32. cikk (2) bekezdés b) pontjának, melyet az alábbi táblázat mutat:

HACS tagság számszerűen és százalékos arányban is								
Év	Közszféra		Üzleti szféra		Civil szféra		Összesen	
	számadat	százalék (%)	számadat	százalék (%)	számadat	százalék (%)	számadat	százalék (%)
Megalakuláskor (2008)	43	39,81	21	19,45	44	40,74	108	100
2011. 12.31-én	49	13,39	42	11,47	275	75,14	366	100
2015. 12.01-én	42	38,53	15	13,76	52	47,71	109	100

Az elnökség összetétele megfelel a 1303/2013/EU rendelt 32. cikk (2) bekezdés b) pontjának, melyet az alábbi táblázat mutat:

HACS elnökség (döntéshozó testület) összetétele számszerűen és százalékos arányban is								
Év	Közszféra		Üzleti szféra		Civil szféra		Összesen	
	számadat	százalék (%)	számadat	százalék (%)	számadat	százalék (%)	számadat	százalék (%)
Megalakuláskor (2008)	7	36,84	5	26,32	7	36,84	19	100
2011. 12.31-én	6	31,58	4	21,05	9	47,37	19	100
2015. 12.01-én	6	40	3	20	6	40	15	100

2016. május 31-én a közgyűlés elfogadta az alapszabály módosítást, valamint új döntéshozó testületeket választott, melyeket az alábbi táblázatok tartalmaznak:

Döntéshozó testület adatai		
	Döntéshozó testületi tag neve	Képviselt szervezet
1.	Halmosi György (elnök)	Palóc-Coop Zrt.
2.	Markó Antal (alelnök)	Szügy Község Önkormányzata
3.	Beszkid Andor	Rimóc Községért Alapítvány
4.	Dr. Kovácsné Nagy Mária	Érsekvadkert Község Önkormányzata
5.	Illés Kálmán	Home For You Kft.
6.	Keresztes Imre	Szécsényfelfalu Község Önkormányzata
7.	Romhányi Tibor	DL-ROM Brot Kft.

Felügyelő bizottság adatai		
	Döntéshozó testületi tag neve	Képviselt szervezet
1.	Szalatnyainé Zsigmond Éva (elnök)	Becske Község Önkormányzata
2.	Fekete Tibor	magánszemély
3.	Verbói Gábor	Magyar Vad Kft.

2016. május 31-én megtartott közgyűlésen megválasztásra került a Helyi Bíráló Bizottság testülete, ahol a rendes tagoknak az elnökség, póttagoknak a felügyelő bizottság tagjai lettek megválasztva.

8.3.3. A HACS tervezett szervezeti felépítésének bemutatása:

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületének szervezeti felépítése a 2014-2020-as programozási időszakban, valamint az Alapszabálynak megfelelően a következők szerint alakul:

- közgyűlés (mely folyamatosan bővíthető),
- elnökség (1 fő elnök, 1 fő alelnök, 5 fő elnökségi tag)
- felügyelő bizottság (1 fő felügyelő bizottsági elnök, 2 fő felügyelő bizottsági tag)
- munkaszervezet (1 fő munkaszervezet vezető, 2 fő vidékfejlesztési menedzser)

Az egyesület tagjai, elnökség, felügyelő bizottság tekintetében teljesül az a kitétel, miszerint valamennyi szféra képviselőiből került kiválasztásra a szervezetek összetétele, így biztosítható az ágazatköziség is.

8.3.4. Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása a Helyi Akciócsoport Vidékfejlesztési Programban definiált feladatokat figyelembe véve:

<p>A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásának kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is</p>	<p>HACS munkaszervezet,</p>
<p>a pályázatok kiválasztása során összhang biztosítása a közösségvezérelt Helyi Fejlesztési Stratégiával, e műveleteknek az adott stratégiai célkitűzések és célértékek eléréséhez való hozzájárulásuk révén</p>	<p>HACS munkaszervezet, HACS elnökség, HACS tagság</p>
<p>a hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetlenséget, a holtteher vagy helyettesítő hatást, ugyanakkor biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő partnerek adják. Írásos kiválasztási eljárás nem folytatható.</p>	<p>HACS munkaszervezet, HACS elnökség,</p>
<p>a pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének (a pályázó ennek hiányában nem lenne képes megvalósítani projektet)</p>	<p>HACS munkaszervezet, HACS elnökség, HACS tagság</p>

mérlegelése, pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását – megfelelő időtartam biztosításával	
támogatási kérelmek befogadása és értékelése	HACS munkaszervezet, HACS elnökség
pályázatok kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a KÜ-hez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából	HACS munkaszervezet, HACS elnökség
a közösségvezérelt HFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoringja, és az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységek – független szereplő általi – végrehajtása.	HACS munkaszervezet, HACS elnökség

8.3.5. A pályázatok kiválasztásával és a HACS működésével kapcsolatos döntéshozatali folyamatok bemutatása a KSK rendelet 34. cikk (3) b) pontjának teljesítésével:

Az értékelés/kiválasztás folyamatának bemutatása: A fentiekkel összefüggő elem a pályázattalás folyamatának leírása. A pályázatok meghirdetése központi szabályozás alapján történik meg. Pályázatok meghirdetésének nyilvánossági intézkedéseit, népszerűsítését, a pályázók segítségének módját a kommunikációs terv fejezet tartalmazza.

A pályázatok/intézkedéseket éves rendszerben a cselekvési tervben meghatározottak alapján kívánjuk meghirdetni. Cél az intézkedésekre allokált források teljes felhasználása. Az ütemezési tervben figyelembe kell venni az időszakonkénti felülvizsgálati lehetőséget az egyes intézkedések közötti esetleges forrás átcsoportosítás érdekében.

A pályázatok a terv szerint folyamatos pályázattalással és szakaszos értékeléssel kívánjuk megvalósítani. A folyamatban részt vevő döntéshozatali és előkészítő szinteket, feladatokat a fenti táblázat tartalmazza. A Helyi Bíráló Bizottsági feladatokat az egyesületünkénél a terv szerint az elnökség látja el. Az elnökség és a tagság összetétele megfelel a KSK rendelet 34. cikk (3) b). pontja szerinti követelményeknek. (lásd 8.3.2 pont.)

A legfontosabb kiválasztási szempontrendszer a HFS céljaihoz és intézkedéseikhez való illeszkedés vizsgálata, kiemelve a munkahelyteremtést és a közösségi aktivitást.

Az összeférhetlenségi szabályokról a 272/2014. (XI.5.) Kormányrendelet VI. fejezet 39.§.-a rendelkezik. Ez alapján és az Európai Számvevőszék alábbi szabályai szerint:

- azok, akik részt vettek a projektek kidolgozásában (tartalmának kialakítása, pályázat elkészítése), nem vehetnek részt az adott felhívásra beérkező pályázatokkal kapcsolatos döntés előkészítésben (a projektek értékelése) és a döntésben (kiválasztás);
- a munkaszervezet csupán segítséget nyújthat a projektek fejlesztése, pályázatok elkészítése során (javasol, tanácsol, információt szolgáltat), de nem dönthet tartalom felett és nem írhatja meg a pályázatot vagy annak részeit;
- bárki, aki érintett egy adott projektben, nyilatkoznia kell erről, és nem vehet részt az értékelésben;

8.3.6. A Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósítását szolgáló humán erőforrás (képzettség, tapasztalat, készségek) bemutatása az elvégzendő feladatok tükrében:

A Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósításához szükséges humán erőforrás Egyesületünk rendelkezésére áll, a munkaszervezeti irodában dolgozó főállású munkatársak tekintetében. A munkaszervezet vezető 2009. szeptember óta az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületénél dolgozik. Ez idő alatt vidékfejlesztési menedzserként részt vett az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III.-IV. tengelyes jogcímekekhez kapcsolódó pályázatok, kérelmek teljes körű ügyintézésében és előzetes helyszíni ellenőrzések lefolytatásában. 2013. április 01-jétől munkaszervezet vezető beosztásban végzi munkáját. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2011. és 2013. évi felülvizsgálat kidolgozásában, társadalmasításában, a LEADER célterületek, illetve intézkedések megfogalmazásában közreműködött. Részt vett a 2014-2020-as Nógrád megyei területfejlesztési koncepció társadalmi egyeztetéseiben, valamint a vidéket, térséget érintő szakmai konferenciákon és fórumokon. A helyi szereplőkkel (önkormányzatok, vállalkozások, civil szervezetek, magánszemélyek), a Nógrád megyei Agrárgazdasági Kamarával, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat Nógrád megyei referensével folyamatosan tartja a kapcsolatot, mely nagymértékben segíti a 2014-2020-as programozási időszak Helyi Fejlesztési Stratégia megalkotását.

A munkaszervezet vezető helyettes 2010 február óta az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületénél dolgozik. A LEADER HACS-nak a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal felé történő kifizetési kérelmek összeállításával és esetleges hiánypótlások kezelésével foglalkozott, majd 2011 novemberétől vidékfejlesztési menedzserként részt vett az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III.-IV. tengelyes jogcímekekhez kapcsolódó pályázatok, kérelmek teljes körű ügyintézésében és előzetes helyszíni ellenőrzések lefolytatásában. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2013. évi felülvizsgálatát a munkaszervezet vezetővel közösen végezte el. A térségben több alkalommal az aktuális pályázati lehetőségekről és kifizetési kérelmek elszámolásával kapcsolatban tájékoztató fórumot szervezett és bonyolított le, melynek köszönhetően széleskörű ismeretekre tett szert.

A vidékfejlesztési menedzser munkatárs 2013. júliusától részt vett az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III.-IV. tengelyes jogcímekekhez kapcsolódó pályázatok, kérelmek teljes körű ügyintézésében és előzetes helyszíni ellenőrzések lefolytatásában. A térségben több alkalommal az aktuális pályázati lehetőségekről és kifizetési kérelmek elszámolásával kapcsolatban tájékoztató fórumot szervezett és bonyolított le, melynek köszönhetően széleskörű ismeretekre tett szert. 2014-től a kommunikációs feladatokat is ő látja el.

8.3.7. A működés fizikai feltételeinek bemutatása:

Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete székhelye Szügy településen, könnyen megközelíthető, frekventált épületben a Rákóczi út 99-101. szám alatt található. Az egyesület irodája 2 helyiségből áll, valamint rendelkezésre áll egy tárgyalóterem is a közgyűlések, elnökségi ülések, fórumok, illetve egyéb megbeszélések céljából. Az iroda a Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósítása során jelentkező feladatok elvégzése érdekében valamennyi szükséges eszközzel felszerelt, azok folyamatosan naprakészek (számítógépek, multifunkciós nyomtatók, telefonkészülék, internet, biztonságtechnikai berendezések).

8.3.6. A működésre tervezett költségvetés szöveges alátámasztása:

A pénzügyi tervben 3 fő munkatárs alkalmazását tervezzük, melynek munkamegosztása 1 fő munkaszervezet vezető, 2 fő vidékfejlesztési menedzser. A könyvelési és a jogi tanácsadói feladatokat megbízások alapján kívánjuk ellátni. A tevékenység az egyesület székhelyén, Szügy településen

valószínűleg meg 2 db irodahelyiségben, amit Szügy Község Önkormányzatától bérel egyesületünk. A működési forrás tervezésénél figyelembe vettük a várható egyéb pályázati lehetőségeket (EFOP 1.7, Térségek közötti együttműködések menedzsmentje, Nemzetközi együttműködések menedzsmentje). A munkaszervezet működési forrásait a működési költség - animációs költség évenkénti arányosításával terveztük. Az egyéb bevételek között a tagdíjakat szerepeltetjük.

8.4. Kommunikációs terv

Az IPTE munkatársai a Helyi Fejlesztési Stratégia összeállítása (lásd 2. fejezet), illetve a stratégia megvalósítása során nagy hangsúlyt fektetett a kommunikációra és a nyilvánosság tájékoztatására. A Helyi Fejlesztési Stratégia összeállítása, illetve megvalósítása során a nyílt, közérthető tájékoztatás az első lépés a sikeres megvalósítás felé.

A tájékoztatás célcsoportja valamennyi a térségben érdekelt szféra tagjai, illetve a teljes lakosság.

Eszköz	Tevékenységek típusainak bemutatása
E-mail	Elektronikus levél alkalmazásával az információk közvetlenül az érdeklődők felé jutnak el, melyből gyorsan értesülhetnek az aktuális folyamatokról. Alkalmazása folyamatos. Csoportos levélküldésre optimalizálható levelező listák állnak rendelkezésünkre. (ipte2008@gmail.com)
Honlap	A Helyi Akciócsoport saját honlapot működtet, melynek célja a széleskörű elérhetőség, így az információk átadásának folyamatos biztosítása. Alkalmazása folyamatos. (www.palocok.com)
Facebook	2012-től ezen az oldalon keresztül osztunk meg tartalmakat az egyesület tevékenységi területeiről a hatékony kommunikáció érdekében. Kapcsolattartásra nem használja az Egyesület az oldalt. Alkalmazása folyamatos. (www.facebook.com/ipolymentipalocok.tersegfejlesztőegyesulete)
Telefon	Telefonon történő kapcsolattartás a többség számára a leggyorsabb ügyintézési mód.
Kiadványok	Célja a térségben megvalósult fejlesztések bemutatása a teljes nyilvánosság előtt. Funkcionális hatásnövelés szükséges.
Fórum	Célja a személyes kapcsolattartás, az információk közvetlenebb átadása, a közérthetőség biztosítása.
Személyes kapcsolattartás	A Helyi Akciócsoport személyes kapcsolattartás keretében munkaszervezeti irodájában, előre meghatározott nyitvatartási időben biztosítja a nyilvánosságot a Helyi Fejlesztési Stratégia összeállítása során, valamint folyamatosan, a stratégia megvalósítása során.

A kívülről érkező, illetve kimenő dokumentumok érkeztetése, iktatása folyamatos, nyomon követhető, a Helyi Akciócsoport belső dokumentumai pedig irattározásra kerülnek. A dokumentumok kezelése egy munkaszervezeti tag felelőségi körébe tartozik.

8.5. Monitoring és értékelési terv

A HACS munkaszervezete folyamatosan figyelemmel kíséri a pályázott és megvalósuló projekteket. A szerződéssel, támogatói okirattal (a továbbiakban együtt: támogatási szerződés) lekötött fejlesztési források összegének gyűjtése a helyi döntések eredményeinek összegzése. Az indikátor – a lekötött fejlesztési forrás –összegzése döntési fordulókat zárásakor történik. A munkaszervezet a kedvezményezettek kifizetési kérelmeinek kifizető ügynökség által történő jóváhagyása alapján gyűjt adatot, szorosan együttműködve a kedvezményezettel és a kifizető ügynökséggel. A pályázó adatszolgáltatása vállalt kötelezettség, a kifizető ügynökség szerződés alapján teszi hozzáférhetővé a LEADER pályázatok kifizetési adatait vagy nyilvánosságra hozza a kifizetések előrehaladását. Az indikátor - a kifizetésre került fejlesztési forrás – gyűjtése folyamatos, összegzése negyedévente történik.

A monitoring adatok feldolgozása folyamatos, összegzésük negyedévente történik, visszacsatolás a döntéshozó szerv/szervek részére igény szerinti, de minimum azok gyűlésein előrehaladási tájékoztató jelentésként, és döntések előkészítése valamint a HFS felülvizsgálata során.

A saját teljesítmény adatainak gyűjtése és feldolgozása folyamatos, összegzésük negyedévente valósul meg a munkaszervezet által. Visszacsatolás a döntéshozó szerv/szervek részére igény szerint, de minimum azok gyűlésein tájékoztató jelentésként, illetve döntések előkészítése valamint a HFS felülvizsgálata során történik. Értékelést a döntéshozó szerv/szervek végeznek, a kitűzött céloknak megfelelően elfogadják az eredményeket vagy azok módosításáról, megváltoztatásáról döntenek. A HFS és egyes tevékenységek felülvizsgálata a HACS teljes tagságának bevonásával fórumokon, döntéshozó szervek gyűlésein és belső elektronikus levelezés segítségével történik. Az eredmények belső kommunikálása és terjesztése a HACS területén, nyilvános fórumokon, hírlevelekben és a honlapon valósul meg. Az eredmények külső kommunikálása a honlapon, esetenként megyei vagy országos médiában, felkérésre megyei, regionális vagy országos rendezvényen. A program monitoringjának kulcsa, hogy a monitoring mutatószámok aktuális értékeit a program végrehajtói (munkaszervezet) folyamatosan gyűjtsék és értelmezzék, lehetőséget biztosítva ezáltal a HACS vezetés számára, hogy rendszeresen egyértelmű jelzést kapjon a program és az egyes projektek aktuális állásáról. A tevékenység tulajdonképpen magában foglalja az indikátorok meghatározását, majd a végrehajtás fázisában az adatgyűjtést és elemzést, a javaslattételt az esetleges beavatkozásra.

9. Indikatív pénzügyi terv

A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Forrás: EMVA LEADER 19.2. alintézkedés								
Ssz.	Az intézkedés megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen (mFt)	%
1.	Helyi vállalkozások fejlesztése		228,1				228,1	43,7
2.	Helyi-, kézműves termékek előállításának és piacra jutásának támogatása		9				9	1,7
3.	Helyi turisztikai szolgáltatások fejlesztése		100				100	19,1
4.	Településszintű térfigyelő rendszer kiépítése		40				40	7,7
5.	Településkép megőrzése		110,958008				110,958008	21,2
6.	Hátrányos helyzetű csoportok ismeretének bővítése		4,5				4,5	0,9
7.	Népi hagyományokra, kulturális és természeti értékekre épülő rendezvények támogatása		30				30	5,7

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió

Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A VIDÉKI TÉRSÉGEKBE BERUHÁZÓ EURÓPA

8.	Összesen:		522,558008				522,558008	100
----	-----------	--	------------	--	--	--	------------	-----

A HACCS működési és animáció forrásfelhasználásának ütemezésének (Ft)

	Forrás: EMVA LEADER 19.4 alintézkedés					
	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen
Működési költségek	7 500 000	22 570 690	25 136 690	19 322 508	16 756 509	91 286 397
Animációs költségek	0	2 199 310	2 199 310	2 199 310	2 199 310	8 797 240
Egyéb tervezett bevételek	1 496 833	2 566 000	2 566 000	2 566 000	2 566 000	11 760 833
Összesen	8 996 833	27 336 000	29 902 000	24 087 818	21 521 819	111 844 470

Mellékletek

1. számú melléklet

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A VIDÉKI TÉRSÉGEKBE BERUHÁZÓ EURÓPA

